

บทที่ 3



## การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาความต้องการย้ายถิ่นของประชากรตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครและเขตเทศบาลอื่น พบว่าร้อยละ 28.5 ของผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครต้องการย้ายถิ่นซึ่งสูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลอื่นที่ต้องการย้ายถิ่นเพียงร้อยละ 22.7 การที่กรุงเทพมหานครมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการย้ายถิ่นสูงกว่าเขตเทศบาลอื่น นั้น สาเหตุหนึ่งอาจเป็นเพราะผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครไม่พอใจในสภาพของที่อยู่อาศัยซึ่งแออัดยัดเยียด ตลอดจนประสบกับปัญหาสภาพแวดล้อมเป็นพิษ เช่น อากาศเสีย น้ำเสีย เสียงรบกวน เป็นต้น จึงทำให้ต้องการย้ายถิ่น โดยเฉพาะผู้ที่มียาโคสูงมักจะย้ายไปอยู่ในเขตจังหวัดปริมณฑล ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ นครปฐม และ สมุทรสาคร ในขณะที่ผู้อยู่อาศัยในเขตเทศบาลอื่นไม่ค่อยประสบกับลักษณะปัญหาเช่นนี้ (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 อัตราส่วนร้อยละของประชากรตัวอย่าง จำแนกตามความต้องการย้ายถิ่นและเขตที่อยู่

ความต้องการย้ายถิ่น	เขตที่อยู่	
	กรุงเทพมหานคร	เขตเทศบาลอื่น
ต้องการ	28.5	22.7
ไม่ต้องการ	71.5	77.3
รวม	100.0	100.0
(จำนวน)	(492)	(591)

เมื่อทราบถึงลักษณะทั่วไป (ตามบทที่ 2) และอัตราส่วนของความต้องการย้ายถิ่นของประชากรตัวอย่างทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและเขตเทศบาลอื่น เพื่อเป็นพื้นฐานการศึกษาในเบื้องต้นแล้ว ต่อไปจะเป็นการศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อความต้องการ

ย้ายถิ่น ซึ่งแยกศึกษาเป็นปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะครัวเรือนและที่อยู่อาศัย และ ความผูกพันทางสังคม

### ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล

ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลที่จะนำมาศึกษาครั้งนี้ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ และ รายได้

#### 1. อายุ

ผลของการศึกษาความต้องการย้ายถิ่นกับอายุ ตามตารางที่ 18 พบว่า ผู้อาศัยอยู่ใน เขตกรุงเทพมหานครและเขตเทศบาลอื่นที่มีอายุระหว่าง 20 - 34 ปี มี สัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่นสูงที่สุด สาเหตุหนึ่งอาจเป็นเพราะผู้ที่อยู่ในกลุ่มอายุนี้เป็น วัยที่ต้องการหางานทำ หรือต้องการ เปลี่ยนงานที่มีความมั่นคงกว่างานที่ทำอยู่ ประกอบกับ ผู้ที่อยู่ในวัยนี้บางส่วนยังเป็นโสดไม่มีภาระทางครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบ จึงทำให้ต้องการ ย้ายถิ่นสูงกว่ากลุ่มอายุอื่น ส่วนผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไปมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการย้ายถิ่น ลดลงโดยลำดับ นอกจากนี้ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลอื่นที่มีอายุอยู่ระหว่าง 50 - 59 ปี ซึ่งต้องการย้ายถิ่นสูงกว่าหมวดอายุข้างเคียง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคคลเหล่านี้ส่วนใหญ่ จะเป็นผู้ที่เคยย้ายถิ่นมาก่อน และมีสัดส่วนของผู้ที่เคยย้ายถิ่นสูงกว่าผู้ที่อยู่ในกลุ่มอายุ เดียวกันที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร (ดูตารางที่ 7) ผู้ที่เคยย้ายถิ่นมาก่อนส่วนหนึ่งอาจ จะมีภูมิลำเนาอยู่ที่อื่น แต่ย้ายมาอยู่ในเขตเทศบาลนี้เพราะหน้าที่การงาน ฉะนั้นเมื่อถึง วัยที่ใกล้จะเกษียณจากการทำงานจึงต้องการย้ายกลับภูมิลำเนาเดิม หรือต้องการย้ายไปอยู่ กับลูกหลานในที่อื่น

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการย้ายถิ่นของผู้ที่อยู่ในกลุ่มอายุเดียวกัน ที่อยู่ใน กรุงเทพมหานครและเขตเทศบาลอื่น ก็พบว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครเกือบจะทุกกลุ่ม อายุ ต้องการย้ายถิ่นสูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลอื่น นอกจากนี้ผู้ที่อยู่ในกลุ่มอายุ 20 - 24 และ 55 - 59 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีอายุระหว่าง 20 - 24 ปี เป็น วัยที่มีความอยากรู้อยากเห็นความเจริญของเมืองโดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร จึงทำให้ สัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่นของกลุ่มอายุนี้ที่อยู่ในเขตเทศบาลอื่นสูงกว่าในกรุงเทพมหานคร ส่วนเหตุผลสำหรับผู้ที่มีอายุระหว่าง 55 - 59 ปี ที่อยู่ในเขตเทศบาลอื่นนั้น คงที่โลกลาวแล้ว

คือเกี่ยวกับความต้องการย้ายถิ่นกลับภูมิลำเนาเดิมหรือย้ายไปอยู่กับลูกหลาน เมื่อใกล้จะเกษียณอายุจากการทำงาน

จากสมมติฐานของการศึกษาเรื่องนี้ที่ว่า ผู้ที่อยู่ในวัยทำงานซึ่งมีอายุน้อยต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ที่มีอายุมากนั้น จากผลการศึกษาเมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนของความต้องการย้ายถิ่นตามหมวดอายุ พบว่าทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและเขตเทศบาลอื่น ผู้ที่อยู่ในวัยทำงานที่มีอายุน้อย คือมีอายุระหว่าง 20 - 34 ปี ต้องการย้ายถิ่นสูงกว่าผู้ที่มีอายุมาก ซึ่งก็เป็นไปตามสมมติฐาน และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการย้ายถิ่นกับอายุด้วยไคสแควร์ ( $\chi^2$ ) แล้ว ปรากฏว่าตัวแปรทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง (กรุงเทพมหานคร  $p = 0.0426$  และเขตเทศบาลอื่น  $p = 0.0573$ )

การศึกษาเรื่องนี้เมื่อจำแนกตามเพศแล้ว พบว่าโดยทั่วไปผู้ชายและผู้หญิงทั้งในกรุงเทพมหานครและเขตเทศบาลอื่นที่มีอายุระหว่าง 20 - 34 ปี มีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการย้ายถิ่นสูงกว่ากลุ่มอายุอื่น ๆ และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการย้ายถิ่นของผู้ชายและผู้หญิง ผู้ชายต้องการย้ายถิ่นในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้หญิงทั้งสองเขต โดยร้อยละ 29.6 ของผู้ชายในกรุงเทพมหานครต้องการย้ายถิ่น เปรียบเทียบกับร้อยละ 27.3 ของผู้หญิง ส่วนในเขตเทศบาลอื่น ผู้ชายต้องการย้ายถิ่นร้อยละ 24.3 ส่วนผู้หญิงร้อยละ 20.9 สาเหตุที่ทำให้ผู้ชายต้องการย้ายถิ่นในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้หญิง น่าจะเป็นเพราะโดยทั่วไปแล้วผู้ชายกล้าตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้ดีกว่าผู้หญิง โดยเฉพาะผู้ชายที่แต่งงานแล้วเมื่อไม่มีความพอใจในสถานะความเป็นอยู่ของครอบครัวตนเอง ก็คิดที่จะย้ายที่อยู่เพื่อไปเลี้ยงชีพในที่อื่นที่มีโอกาสดีกว่า ในขณะที่ผู้หญิงซึ่งถือเป็นช่างเท้าหลังจะไม่ค่อยสนใจในเรื่องนี้นัก และมักจะปล่อยให้สามีเป็นผู้ตัดสินใจ

เมื่อพิจารณารายละเอียดตามหมวดอายุ 5 ปี พบว่าทั้งสองเขตมีผู้หญิงบางกลุ่มอายุต้องการย้ายถิ่นในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ชาย ได้แก่ ผู้ที่อยู่ในกลุ่มอายุ 20 - 24, 25 - 29 และ 35 - 39 ปี และผู้ที่อยู่ในกลุ่มอายุ 50 - 54 ปี ในเขตเทศบาลอื่น สำหรับในกรุงเทพมหานครนั้น อาจจะเป็นเนื่องมาจากผู้หญิงที่อยู่ในกลุ่มอายุเหล่านี้เป็นวัยที่อยู่ในกำลังแรงงาน และส่วนใหญ่จะมีภูมิลำเนาอยู่ที่อื่นแต่ได้ย้ายเข้ามาทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร (ดูตารางที่ 7) ซึ่งงานที่ทำส่วนใหญ่แล้วจะเป็นงานประเภทเสมียน กรรมกร และบริการ (ดูตารางที่ 9) งานเหล่านี้มักจะขาดสวัสดิการ หรือจ่ายค่าจ้างต่ำกว่าที่ควรจะเป็น

ได้รับ ทำให้คนกลุ่มนี้ไม่พอใจในงานที่ทำอยู่ ประกอบกับไม่พอใจในสภาพของที่อยู่อาศัยที่แออัดของกรุงเทพมหานคร จึงต้องการที่จะย้ายกลับภูมิลำเนาเดิม หรือบางคนอาจต้องการย้ายไปหางานใหม่ในที่อื่น แต่ก็มีบางคนที่ต้องการย้ายติดตามสามีที่ไปปฏิบัติงานในที่อื่น ส่วนกรณีของผู้หญิงที่อยู่ในเขตเทศบาลอื่นที่มีอายุระหว่าง 50 - 54 ปี ต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ชายที่อยู่ในกลุ่มอายุเดียวกันนั้น น่าจะเป็นเพราะผู้หญิงเหล่านี้ต้องการย้ายติดตามสามี ซึ่งใกล้จะเกษียณอายุจากการทำงานกลับภูมิลำเนาเดิม หรือต้องการย้ายไปอยู่กับลูกหลานที่โตไกลมาแล้ว

สำหรับความต้องการย้ายถิ่นของผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และเขตเทศบาลอื่น ปรากฏว่าผู้ชายในกรุงเทพมหานครต้องการย้ายถิ่นในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ชายที่อยู่ในเขตเทศบาลอื่น คือร้อยละ 29.6 และ 24.3 ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาตามหมวดอายุแล้ว พบว่าผู้ที่อยู่ในเขตเทศบาลอื่นที่อยู่ในกลุ่มอายุ 20 - 24, 35 - 39 และ 55 - 59 ปี ต้องการย้ายถิ่นในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ที่อยู่ในกลุ่มอายุเดียวกันที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งอาจจะเป็นเหตุผลเดียวกันที่โตไกลมาแล้ว คือผู้ชายในกลุ่มอายุ 20 - 24 และ 35 - 39 ปี ต้องการย้ายเพื่อไปหางานทำหรือต้องการเปลี่ยนงานใหม่ ส่วนผู้ชายที่มีอายุระหว่าง 55 - 59 ปี เป็นเหตุผลเกี่ยวกับความต้องการย้ายกลับถิ่นเดิม เนื่องจากใกล้เกษียณอายุจากการทำงาน

ท่านองเดียวกัน ผู้หญิงที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ก็ยังคงต้องการย้ายถิ่นในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้หญิงที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลอื่น คือร้อยละ 24.3 และ 20.9 ตามลำดับ นอกจากกลุ่มอายุ 45 - 49 ปี และ 50 - 54 ปี ที่ผู้หญิงในเขตเทศบาลอื่นมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการย้ายถิ่นสูงกว่าในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งก็เป็นไปตามเหตุผลที่โตไกลมาแล้วข้างต้น

จากผลของการศึกษาความต้องการย้ายถิ่นกับอายุโดยแยกตามเพศ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว เมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนของผู้ที่ต้องการย้ายถิ่นตามกลุ่มต่าง ๆ ปรากฏว่าผลการศึกษารังนี้ เป็นไปตามสมมุติฐาน คือในกลุ่มผู้ชายและผู้หญิงที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและเขตเทศบาลอื่น ผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานที่มีอายุน้อยต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ที่มีอายุมาก แต่เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการย้ายถิ่นกับอายุ ด้วยไคสแควร์แล้ว ปรากฏว่าในกรุงเทพมหานคร กลุ่มผู้ชายตัวแปรทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

( $P=0.7828$ ) ขณะที่ในกลุ่มผู้หญิงจะมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ( $P=0.0377$ )  
สำหรับในเขตเทศบาลอื่นนั้น กลุ่มของผู้ชายตัวแปรทั้งสองนี้ จะมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง  
( $P=0.0903$ ) ขณะที่ในกลุ่มผู้หญิงจะมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง ( $P=0.1965$ )



ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18 อัตราส่วนร้อยละของผู้ต้องการย้ายถิ่น จำแนกตามอายุ เพศ และเขตที่อยู่

อายุ	กรุงเทพมหานคร			เขตเทศบาลอื่น		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
15 - 19	25.0 (12)	21.4 (28)	22.5 (40)	20.0 (15)	16.7 (18)	18.2 (33)
20 - 24	32.1 (28)	36.4 (33)	34.4 (61)	42.4 (33)	36.6 (41)	39.2 (74)
25 - 29	37.2 (43)	45.9 (37)	41.3 (80)	23.2 (56)	20.8 (53)	22.0 (109)
30 - 34	34.8 (46)	30.4 (46)	32.6 (92)	26.7 (60)	22.2 (36)	25.0 (96)
35 - 39	18.5 (27)	31.8 (22)	24.5 (49)	25.8 (31)	16.1 (31)	21.0 (62)
40 - 44	30.8 (39)	17.9 (28)	25.4 (67)	16.2 (57)	16.2 (37)	16.2 (74)
45 - 49	26.7 (30)	10.5 (19)	20.4 (49)	17.8 (45)	14.3 (28)	16.4 (73)
50 - 54	20.0 (10)	20.0 (10)	20.0 (20)	9.1 (22)	33.3 (15)	18.9 (37)
55 - 59	25.0 (12)	7.1 (13)	16.0 (25)	50.0 (10)	6.7 (15)	24.0 (25)
60 ปีขึ้นไป	* (3)	0.0 (6)	0.0 (9)	* (4)	* (4)	12.5 (8)
รวม	29.6(250)	27.3(242)	28.5(492)	24.3(313)	20.9(278)	22.7(591)
X <sup>2</sup>	5.5625	17.7901	17.4143	15.0216	12.3077	16.4919
df	9	9	9	9	9	9
p	0.7828	0.0377	0.0426	0.0903	0.1965	0.0573

หมายเหตุ : ตัวเลขในเครื่องหมายวงเล็บ คือจำนวนที่เป็นฐานในการคำนวณอัตราส่วนร้อยละ

\* จำนวนตัวอย่างมีน้อยกว่า 5 ราย



## 2. การศึกษา

ผลการศึกษาคงความต้องการย้ายถิ่นกับการศึกษา ในกรุงเทพมหานครและเขตเทศบาลอื่น ตามตารางที่ 19 พบว่าทั้งสองเขตนี้มีลักษณะเช่นเดียวกันคือ ผู้จบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยต้องการย้ายถิ่นในสัดส่วนที่สูงที่สุด ร้อยละ 51.0 สำหรับกรุงเทพมหานคร และร้อยละ 32.5 สำหรับเขตเทศบาลอื่น รองลงมาได้แก่ ผู้ที่จบระดับอาชีวศึกษามัธยมศึกษา ประถมศึกษา และคำสุดเป็นผู้ไม่ได้เรียนหนังสือ คือในกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 36.8, 27.0, 24.0 และ 20.0 ตามลำดับ ส่วนในเขตเทศบาลอื่น ร้อยละ 32.3, 26.4, 17.2 และ 6.5 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่จบการศึกษาระดับสูงมีโอกาสเลือกอาชีพได้มากกว่าผู้จบการศึกษาระดับต่ำกว่า ฉะนั้น เมื่อไม่พอใจในสภาพที่อยู่ปัจจุบันโดยเฉพาะอาชีพที่หาอยู่ ผู้ที่จบการศึกษาระดับสูงจึงคิดอยากจะย้ายที่อยู่เพื่อไปแสวงหาโอกาสในที่อื่นมากกว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่า และเมื่อเปรียบเทียบผู้จบการศึกษาในระดับเดียวกันในกรุงเทพมหานครและในเขตเทศบาลอื่น ก็พบว่าผู้ที่อยู่ในกรุงเทพมหานครต้องการย้ายถิ่นในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ที่อยู่ในเขตเทศบาลอื่นทุกระดับการศึกษา ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากผู้ที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ไม่พอใจในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร เช่น ที่อยู่อาศัยที่แออัด สภาพการจราจรที่ติดขัด ตลอดจนสภาพมลภาวะต่าง ๆ จึงต้องการย้ายไปอยู่ที่อื่นเพื่อหลบหนีปัญหาเหล่านี้ ในขณะที่ผู้อยู่อาศัยในเขตเทศบาลอื่นมักไม่ค่อยประสบกับปัญหาเช่นนี้

สำหรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในการศึกษาเรื่องนี้คือ ผู้ที่จบการศึกษาในระดับสูงต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับต่ำกว่า จากผลการศึกษาก็พบว่า ทั้งในกรุงเทพมหานครและเขตเทศบาลอื่น ผู้ที่สำเร็จการศึกษาสูงต้องการย้ายถิ่นในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ที่จบการศึกษาค่ากว่า ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการย้ายถิ่นกับการศึกษาควโดสแควร์แล้ว ปรากฏว่าทั้งสองเขตตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง โดยในกรุงเทพมหานครค่า  $P = 0.0014$  ส่วนในเขตเทศบาลอื่นค่า  $P = 0.0019$

เมื่อจำแนกตามประสมการณ์ย้ายถิ่น จะเห็นว่าผู้ที่เคยย้ายถิ่นมาแล้วต้องการย้ายถิ่นในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ไม่เคยย้ายถิ่น คือร้อยละ 37.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 16.9

สำหรับกรุงเทพมหานคร และร้อยละ 23.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 19.6 สำหรับเขตเทศบาลอื่น ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้ที่เคยย้ายถิ่นมาก่อนนั้น ได้เรียนรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการย้ายถิ่นมาแล้ว เช่น ทองถิ่นที่จะย้ายไป การขนย้าย การหางานทำในทองถิ่นใหม่ เป็นต้น จึงทำให้คนกลุ่มนี้คิดและกล้าที่จะตัดสินใจย้ายถิ่นมากกว่าผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ค่านั้น นอกจากนี้ยังพบว่าทั้งในกรุงเทพมหานครและในเขตเทศบาลอื่น ผู้ที่เคยย้ายถิ่นมาก่อนมีสัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่นสูงกว่าผู้ไม่เคยย้ายถิ่นทุกระดับการศึกษา ยกเว้นในเขตเทศบาลอื่นที่ผู้จบระดับมัธยมศึกษาที่เคยย้ายถิ่นมาแล้ว มีสัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่นต่ำกว่าผู้ไม่เคยย้ายถิ่นในระดับการศึกษาเดียวกัน กรณีนี้อาจจะเป็นเพราะผู้ที่เคยย้ายถิ่นได้รับรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการหางานทำ และหาที่อยู่ใหม่ ในขณะที่ผู้ไม่เคยย้ายถิ่นเลยยังไม่มีประสบการณ์ค่านั้น จึงต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ที่เคยย้ายถิ่นมาแล้ว

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครกับผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลอื่น ก็ยังพบว่าผู้ที่เคยย้ายถิ่นที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ต้องการย้ายถิ่นสูงกว่าผู้เคยย้ายถิ่นที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลอื่นทุกระดับการศึกษา สำหรับผู้ไม่เคยย้ายถิ่นก็พบในทำนองเดียวกันว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครทุกระดับการศึกษาจะต้องการย้ายถิ่นสูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลอื่น ที่สำเร็จการศึกษาระดับเดียวกัน ยกเว้นผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งปรากฏว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ต้องการย้ายถิ่นต่ำกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลอื่นค่อนข้างมาก คือร้อยละ 12.5 เปรียบเทียบกับร้อยละ 33.3

สำหรับลักษณะความต้องการย้ายถิ่นของผู้จบการศึกษาระดับต่าง ๆ เมื่อแยกตามประสบการณ์ย้ายถิ่น ทั้งในกรุงเทพมหานครและเขตเทศบาลอื่นยังพบว่า โดยทั่วไปแล้วสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้คือ ผู้ที่จบการศึกษาระดับสูงต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่า และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการย้ายถิ่นกับการศึกษาควยโคสแควร์ ปรากฏว่าตัวแปรทั้งสองนี้ มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง โดยในกรุงเทพมหานคร กลุ่มผู้เคยย้ายถิ่นค่า  $P = 0.0026$  และกลุ่มผู้ไม่เคยย้ายถิ่นค่า  $P = 0.0872$  สำหรับในเขตเทศบาลอื่นนั้น กลุ่มผู้เคยย้ายถิ่นมาแล้วค่า  $P = 0.0141$  และกลุ่มผู้ไม่เคยย้ายถิ่นค่า  $P = 0.0247$



ตารางที่ 19

อัตราส่วนร้อยละของผู้ต้องการย้ายถิ่น จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ย้ายถิ่น และเขตที่อยู่

ระดับการศึกษา	กรุงเทพมหานคร			เขตเทศบาลอื่น		
	เคยย้าย	ไม่เคยย้าย	รวม	เคยย้าย	ไม่เคยย้าย	รวม
ไม่เคยเรียน	25.0 (20)	10.0 (10)	20.0 (30)	8.3 (36)	0.0 (10)	6.5 (46)
ประถมศึกษา	30.8(156)	12.8 (94)	24.0(250)	20.9(215)	12.5 (64)	19.0(279)
มัธยมศึกษา	40.4 (52)	12.5 (48)	27.0(100)	23.7 (93)	33.3 (36)	26.4(129)
อาชีวศึกษา	47.6 (21)	30.6 (36)	36.8 (57)	37.5 (64)	20.7 (29)	32.3 (93)
มหาวิทยาลัย	66.7 (30)	26.3 (19)	51.0 (49)	30.6 (36)	* (4)	32.5 (40)
รวม	37.3(279)	16.9(207)	28.6(486)	23.6(444)	19.6(143)	22.7(587)
$\chi^2$	16.3732	8.1210	17.7604	13.3082	11.1699	17.0785
df	4	4	4	4	4	4
p	0.0026	0.0872	0.0014	0.0141	0.0247	0.0019

หมายเหตุ : ตัวเลขในเครื่องหมายวงเล็บ คือจำนวนที่เป็นฐานในการคำนวณอัตราส่วนร้อยละ

\* จำนวนตัวอย่างมีน้อยกว่า 5 ราย



### 3. อาชีพ

เป็นที่ทราบกันดีแล้วว่าอาชีพเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการย้ายถิ่น สำหรับการศึกษาเรื่องอาชีพกับความต้องการย้ายถิ่น ตามตารางที่ 20 นั้น พบว่าในกรุงเทพมหานคร กลุ่มอาชีพที่มีสัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่นสูงสุดคือ อาชีพทหาร ตำรวจ ร้อยละ 58.3 รองลงมาได้แก่ผู้ประกอบการเกี่ยวกับวิชาการ การบริหาร และการจัดการ ร้อยละ 46.2 อาชีพเกี่ยวกับการขนส่งและคมนาคม ร้อยละ 37.0 และอาชีพเกี่ยวกับการบริการ ร้อยละ 33.8 ส่วนอาชีพเสมียนและข้าราชการที่จำแนกประเภทไม่ได้ กับอาชีพเกี่ยวกับกระบวนการผลิตหรือกรรมกรมีสัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่น ร้อยละ 27.3 และ 24.6 ตามลำดับ สำหรับเขตเทศบาลอื่น ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับวิชาการ การบริหาร และจัดการ ต้องการย้ายถิ่นสูงสุดคือร้อยละ 33.3 รองลงมาได้แก่ ทหาร ตำรวจ ร้อยละ 28.6 อาชีพเกี่ยวกับกระบวนการผลิตหรือกรรมกร ร้อยละ 26.9 อาชีพเกี่ยวกับการขนส่งและคมนาคม ร้อยละ 25.6 ส่วนอาชีพเกี่ยวกับการบริการ และเกษตรกร มีผู้ต้องการย้ายถิ่น ร้อยละ 23.9 และ 20.0 ตามลำดับ

จากการที่พบว่า ผู้ประกอบอาชีพทหาร ตำรวจ และผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับวิชาการ การบริหาร และการจัดการ ทั้งในกรุงเทพมหานคร และในเขตเทศบาลอื่น ต้องการย้ายถิ่นสูงกว่าอาชีพอื่น ๆ นั้น น่าจะเป็นเพราะทหารและตำรวจ เป็นอาชีพที่ย้ายที่ทำงานบ่อยกว่าอาชีพอื่น และมักจะเป็นการย้ายเพื่อเลื่อนขั้นตำแหน่งที่สูงขึ้น จึงทำให้ผู้ที่ประกอบอาชีพนี้คาดหวังที่จะย้ายที่อยู่เพื่อจะได้เลื่อนขั้นตำแหน่งหน้าที่การงาน ส่วนกลุ่มที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับวิชาการ การบริหาร และการจัดการ ซึ่งเป็นอาชีพที่มีการศึกษาสูง จะเป็นเหตุผลเกี่ยวกับที่ใกล้กล่าวมาแล้วในหัวข้อความต้องการย้ายถิ่นและการศึกษา

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการย้ายถิ่นระหว่างผู้อาศัยอยู่ใน เขตกรุงเทพมหานครและเขตเทศบาลอื่นที่อยู่ในกลุ่มอาชีพเดียวกัน ก็พบว่าเกือบจะทุกกลุ่มอาชีพ ผู้ที่อาศัยในกรุงเทพมหานครต้องการย้ายถิ่นสูงกว่าผู้ที่อยู่ในเขตเทศบาลอื่นทุกกลุ่มอาชีพ ยกเว้นกลุ่มที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับกระบวนการผลิตหรือกรรมกร ที่กรุงเทพมหานครมีสัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่นต่ำกว่าเขตเทศบาลอื่นเล็กน้อย คือร้อยละ 24.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 26.9 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากอาชีพนี้เป็นอาชีพที่มีการเปลี่ยนงานบ่อย เพราะส่วนใหญ่

ไม่พอใจกับอัตราค่าจ้างที่ต่ำและขาดสวัสดิการ ตลอดจนไม่พอใจสภาพแวดล้อมของที่ทำงาน ทำให้พวกนี้ต้องการที่จะเปลี่ยนงานใหม่ ซึ่งผู้ที่อยู่ในเขตเทศบาลอื่นส่วนใหญ่จะไปหางานทำในท้องถิ่นอื่น โดยเฉพาะกรุงเทพมหานครที่มีงานให้เลือกมากกว่า ในขณะที่ผู้ที่อยู่ในกรุงเทพมหานครสามารถหางานทำใหม่ได้โดยไม่ต้องย้ายที่อยู่ใหม่

เป็นที่น่าสังเกตว่า ทั้งกรุงเทพมหานครและเขตเทศบาลอื่น กลุ่มอาชีพที่มีสัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่นต่ำที่สุดคือ อาชีพค้าขาย คือร้อยละ 15.0 เท่านั้น ทั้งนี้คงจะเป็นเพราะอาชีพนี้ไม่ค่อยจะมีการเคลื่อนย้ายที่อยู่ เพราะการย้ายที่อยู่ใหม่ผู้ประกอบการจะต้องเลือกทำเลที่เหมาะสมกับการค้า และต้องใช้เวลาในการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับได้มีการลงทุนในธุรกิจเดิม โดยเฉพาะในรูปของทรัพย์สินประเภทอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งก็เป็นอุปสรรคในการย้ายถิ่นของผู้ประกอบอาชีพนี้

จากสมมุติฐานที่ตั้งไว้สำหรับการศึกษาในเรื่องนี้คือ ผู้ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับทางวิชาการ การบริหาร และ การจัดการ ต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพอื่น ซึ่งผลของการศึกษาครั้งนี้ เมื่อพิจารณาตามสัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่นแล้วพบว่า เป็นไปตามสมมุติฐาน และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการย้ายถิ่น และอาชีพ ด้วยค่าไคสแควร์แล้ว ปรากฏว่าตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงทั้งสองเขต (กรุงเทพมหานคร  $P = 0.0000$  และเขตเทศบาลอื่น  $P = 0.0432$ )

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ย้ายถิ่นพบว่า สำหรับกรุงเทพมหานครนั้น ผู้ที่ประกอบอาชีพเดียวกันที่เคยย้ายถิ่นมาก่อนต้องการย้ายถิ่นสูงกว่าผู้ไม่เคยย้ายถิ่นทุกกลุ่มอาชีพ ยกเว้นผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการขนส่งและคมนาคมที่ผู้เคยย้ายถิ่นมาแล้ว ต้องการย้ายถิ่นต่ำกว่าผู้ไม่เคยย้ายถิ่นมาก่อน ท่านองเดียวกันในเขตเทศบาลอื่นที่ผู้เคยย้ายถิ่นมาก่อน ต้องการย้ายถิ่นสูงกว่าผู้ไม่เคยย้ายถิ่นที่อยู่ในกลุ่มอาชีพเดียวกัน ยกเว้นผู้ที่มีอาชีพเสมียนและข้าราชการที่จำแนกประเภทไม่ได้ กับอาชีพเกี่ยวกับการขนส่งและคมนาคมที่เคยย้ายถิ่นมาก่อนแล้ว ต้องการย้ายถิ่นต่ำกว่าผู้ไม่เคยย้ายถิ่น ซึ่งเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องนี้ น่าจะเป็นเพราะผู้เคยย้ายถิ่นและอยู่ในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เหล่านี้ เคยมีประสบการณ์และรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหาในการหางานทำและหาที่อยู่ใหม่ จึงต้องการย้ายถิ่นน้อยกว่าผู้ที่ยังไม่เคยย้ายถิ่น

สำหรับความต้องการย้ายถิ่นของผู้ที่อาศัยในกรุงเทพมหานคร และในเขตเทศบาลอื่น ปรากฏว่าผู้เคยย้ายถิ่นที่อยู่ในกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่นสูงกว่าผู้เคยย้ายถิ่นที่อยู่ในเขตเทศบาลอื่น เกือบทุกกลุ่มอาชีพ ยกเว้นอาชีพเกี่ยวกับกระบวนการผลิตหรือกรรมกรที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร มีสัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่นต่ำกว่าในเขตเทศบาลอื่น สำหรับผู้ไม่เคยย้ายถิ่นนั้น พบว่าอาชีพเสมียนและข้าราชการที่จำแนกประเภทไม่ได้ อาชีพเกี่ยวกับการค้า อาชีพเกี่ยวกับการขนส่งและคมนาคม และอาชีพเกี่ยวกับการบริการ ในกรุงเทพมหานครจะมีสัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่นต่ำกว่าในเขตเทศบาลอื่น

อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาความต้องการย้ายถิ่นกับอาชีพ เมื่อแยกตามประเภทการย้ายถิ่นแล้ว ส่วนใหญ่ยังพบว่าที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับวิชาการ การบริหาร และการจัดการ มีสัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่นสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่น นอกจากกลุ่มผู้ไม่เคยย้ายถิ่นทั้งในกรุงเทพมหานครและเขตเทศบาลอื่น ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการขนส่ง และคมนาคมเท่านั้น ที่มีสัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่นสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ แต่สัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่นอันดับรองลงมาของทั้งสองกลุ่มนี้ ยังเป็นผู้ที่มีอาชีพเกี่ยวกับวิชาการ การบริหาร และการจัดการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจำนวนตัวอย่างของผู้ไม่เคยย้ายถิ่นที่มีอาชีพเกี่ยวกับการขนส่งและคมนาคม ทั้งในกรุงเทพมหานครและเขตเทศบาลอื่น มีน้อย (9 ราย และ 8 ราย ตามลำดับ) อาจทำให้ผลของการวิเคราะห์คลาดเคลื่อนไปได้ ซึ่งก็พอสรุปได้ว่าผลของการศึกษาค้างนี้เป็นไปตามสมมติฐาน และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการย้ายถิ่น กับอาชีพ โดยแยกตามประเภทการย้ายถิ่นแล้ว ปรากฏว่าตัวแปรทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์กันดังนี้ ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มผู้เคยย้ายถิ่นและไม่เคยย้ายถิ่นมาก่อน จะมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง (ในกลุ่มผู้เคยย้ายถิ่นค่า  $P = 0.0045$  และในกลุ่มผู้ไม่เคยย้ายถิ่นค่า  $P = 0.0092$ ) ส่วนในเขตเทศบาลอื่นกลุ่มผู้เคยย้ายถิ่นจะไม่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ( $P = 0.0463$ ) ในขณะที่กลุ่มผู้ไม่เคยย้ายถิ่นมาก่อนจะมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ( $P = 0.2717$ )

ตารางที่ 20 อัตราส่วนร้อยละของผู้ต้องการย้ายถิ่น จำแนกตามอาชีพ ประสบการณ์ย้ายถิ่น และเขตที่อยู่

อาชีพ	กรุงเทพมหานคร			เขตเทศบาลอื่น		
	เคยย้าย	ไม่เคยย้าย	รวม	เคยย้าย	ไม่เคยย้าย	รวม
ปฏิบัติงานเกี่ยวของทางวิชาการ บริการ และ จัดการ	58.3 (36)	31.0 (29)	46.2 (65)	34.2 (73)	30.4 (23)	33.3 (96)
เสมียนและข้าราชการที่จำแนกอาชีพไม่ได้	43.5 (23)	15.6 (32)	27.3 (55)	16.7 (36)	21.1 (19)	18.2 (55)
การค้า	23.4 (64)	7.2 (69)	15.0(133)	15.5(148)	13.3 (45)	15.0(193)
เกษตรกรรม	* (3)	-	* (3)	* (3)	- (2)	20.0 (5)
การขนส่งและคมนาคม	33.3 (18)	44.4 (9)	37.0 (27)	19.4 (31)	50.0 (8)	25.6 (39)
ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิตและกรรมกร บริการ	28.4 (74)	18.2 (44)	24.6(118)	32.1 (78)	13.3 (30)	26.9(108)
ทหาร และ ตำรวจ	41.8 (55)	13.6 (22)	33.8 (77)	24.6 (57)	21.4 (14)	23.9 (71)
แยกอาชีพไม่ได้	75.0 (8)	* (1)	58.3 (12)	29.4 (17)	* (4)	28.6 (21)
	* (1)	* (1)	* (2)	* (3)	-	* (3)
รวม	36.9(282)	17.1(210)	28.5(492)	23.5(446)	20.0(145)	22.7(591)
$\chi^2$	22.2085	18.7035	35.0418	15.7381	8.7421	15.9463
df	8	7	8	8	7	8
p	0.0045	0.0092	0.0000	0.0463	0.2717	0.0432

หมายเหตุ : ตัวเลขในเครื่องหมายวงเล็บ คือจำนวนที่เป็นฐานในการคำนวณอัตราส่วนร้อยละ

\* จำนวนตัวอย่างมีน้อยกว่า 5 ราย

#### 4. รายได้

ผลของการศึกษาความต้องการย้ายถิ่นกับรายได้ (ตารางที่ 21) พบว่า ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้ที่มีรายได้น้อยต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ที่มีรายได้มาก ขณะที่ ในเขตเทศบาลอื่น ผู้ที่มีรายได้น้อยกลับต้องการย้ายถิ่นน้อยกว่าผู้ที่มีรายได้มาก และผู้ที่มีรายได้น้อยเคลื่อนมากกว่า 4,000 บาท ต้องการย้ายถิ่นในสัดส่วนใกล้เคียงกับผู้ที่มีรายได้ 2,001 - 4,000 บาท คือร้อยละ 24.5 และ 24.9 การที่ผู้ที่มีรายได้น้อยในกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการย้ายถิ่นสูงกว่าผู้ที่มีรายได้นั้น สาเหตุประการหนึ่งอาจจะเนื่องมาจาก ผู้ที่มีรายได้น้อยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในย่านชุมชนแออัดซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรม ลักษณะของที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่จะเป็นแบบชั่วคราวที่สร้างในที่ดินที่เขาจากผู้อื่น (ดูตารางที่ 13) ทำให้คนกลุ่มนี้ไม่พอใจสภาพที่อยู่อาศัย และขาดความผูกพันในทรัพย์สิน เช่น ที่อยู่อาศัย ที่ดินที่ไม่ได้เป็นเจ้าของ เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่มีรายได้มากกว่าจึงทำให้สัดส่วนของผู้ที่ต้องการย้ายถิ่นของคนกลุ่มนี้สูงกว่าผู้ที่มีรายได้มาก สำหรับในเขตเทศบาลอื่นที่ผู้ที่มีรายได้น้อยมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการย้ายถิ่นต่ำกว่าผู้ที่มีรายได้มากนั้น เหตุผลที่สำคัญประการหนึ่งน่าจะเป็นเรื่องค่าใช้จ่ายในการขนย้ายถ้ามีการย้ายถิ่นจริง ซึ่งเป็นอุปสรรคสำหรับผู้ที่มีรายได้น้อยเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่มีรายได้มาก นอกจากนี้แล้วผู้ที่มีรายได้น้อยส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีการศึกษาค่ากว่าผู้ที่มีรายได้มาก ทำให้คนกลุ่มนี้ขาดความสามารถในการรับรู้อาชีพต่าง ๆ เกี่ยวกับท้องถิ่นใหม่ที่ต้องการจะย้ายไป เช่น การหาที่อยู่อาศัย การหางานทำ การติดต่อเพื่อนฝูง เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่มีรายได้มาก (ตามที่ไถ่กล่าวมาแล้ว ในหัวข้อความต้องการย้ายถิ่นกับการศึกษา) สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้ที่มีรายได้น้อยที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลอื่น มีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการย้ายถิ่นต่ำกว่าผู้ที่มีรายได้มาก

สำหรับในกลุ่มผู้ที่มีรายได้ระดับเดียวกัน ยังพบว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการย้ายถิ่นสูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลอื่น ยกเว้นกลุ่มผู้ที่มีรายได้ตั้งแต่ 4,000 บาทขึ้นไป (ที่ในเขตกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนต่ำกว่าในเขตเทศบาลอื่น คือร้อยละ 19.9 และ 24.5 ตามลำดับ) ซึ่งก็อาจเป็นไปได้ที่ผู้ที่มีรายได้มากในเขตเทศบาลอื่น ส่วนหนึ่งต้องการย้ายที่อยู่ไปยังที่ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคน เช่น สถานที่ศึกษา สถานที่ทำงาน สถานเริงรมย์ เป็นต้น โดยจะสังเกตจากผู้ที่อยู่

ต่างจังหวัด เข้ามารับงานจัดสรรหรือตัดแถว สำหรับให้ลูกหลานเรียนหนังสือ หรือทำงานใน กรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ในเขตเทศบาลอื่นส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่เคยย้ายถิ่นมาแล้ว และ ส่วนหนึ่งของคนกลุ่มนี้มีภูมิลำเนาอยู่ก่อน แต่ได้ย้ายเข้ามาอยู่ในเขตเทศบาลนี้เพราะหน้าที่ การงาน เมื่อใกล้เกษียณอายุจึงต้องการย้ายกลับภูมิลำเนาเดิม (ตามที่ไถ่ถามมาแล้วใน หัวข้อความต้องการย้ายถิ่นกับอายุ)

ตามสมมุติฐานของการศึกษาเรื่องนี้คือ ผู้ที่ทำงานมีรายได้มากต้องการ ย้ายถิ่นมากกว่าผู้ที่ทำงานมีรายได้น้อยนั้น ซึ่งจากผลของการศึกษาที่ไถ่ถามมาแล้วพอสรุป ได้ว่าในเขตกรุงเทพมหานคร ไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน คือกลับพบว่าผู้ซึ่งมีรายได้น้อย ต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ที่มีรายได้มาก แต่จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความ ต้องการย้ายถิ่นกับรายได้ด้วยไคสแควร์แล้ว ตัวแปรทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ( $P = 0.0254$ ) สำหรับในเขตเทศบาลอื่นนั้น ผลของการศึกษาเป็นไปตามสมมุติฐาน แต่ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองนี้ด้วยไคสแควร์ กลับพบว่ามีความสัมพันธ์กันใน ระดับปานกลาง ( $P = 0.3882$ )

จากการศึกษาเรื่องนี้เมื่อแยกพิจารณาตามเพศแล้ว ปรากฏว่าในกรุงเทพ มหานคร กลุ่มผู้ชายมีรายได้น้อยต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ที่มีรายได้มาก ในขณะที่ผู้หญิงมี รายได้ปานกลาง (2,001 - 4,000 บาท) ต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อยและ ผู้ที่มีรายได้มาก (ต่ำกว่า 2,000 และมากกว่า 4,000 บาท ตามลำดับ) การที่ผู้หญิงที่ อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครมีลักษณะของความต้องการย้ายถิ่นเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้หญิงที่มีรายได้ระหว่าง 2,001 - 4,000 บาท ส่วนหนึ่งจะทำงานเป็นลูกจ้างรัฐบาล โดยคนที่ภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดก็ต้องการที่จะย้ายกลับภูมิลำเนาเดิม และสำหรับผู้ที่ แต่งงานแล้วอาจต้องการย้ายติดตามสามีไปทำงานที่อื่น ซึ่งผู้ที่มิอาชีพรับราชการสามารถ ที่จะโยกย้ายไปปฏิบัติหน้าที่ในท้องที่อื่นได้ จึงทำให้สัดส่วนของผู้ที่ต้องการย้ายถิ่นของคนกลุ่มนี้ สูงกว่ากลุ่มรายได้อื่น (ดูตารางที่ 22) ส่วนในเขตเทศบาลอื่นนั้น พบว่าผู้ชายที่มีรายได้ มากต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อยและรายได้ปานกลาง โดยที่ผู้ที่มีรายได้น้อยและ รายได้ปานกลางมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการย้ายถิ่นเกือบจะไม่แตกต่างกัน (ร้อยละ 22.4 และ ร้อยละ 22.3 ตามลำดับ) ในขณะที่ผู้หญิงจะมีลักษณะความต้องการย้ายถิ่นเช่นเดียวกับ

ผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร คือผู้มีรายได้อานกลางต้องการย้ายถิ่นมากกว่ากลุ่มรายได้อื่น ซึ่งก็เป็นเหตุผลเดียวกัน

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการย้ายถิ่นระหว่างผู้ชายและผู้หญิงในกลุ่มรายไ้ระดับเดียวกัน จะเห็นว่าทั้งในกรุงเทพมหานครและเขตเทศบาลอื่น จะมีลักษณะเหมือนกัน คือ ในกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและรายไ้มาก ผู้ชายจะมีสัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่นสูงกว่าผู้หญิง แต่ในกลุ่มรายไ้ปานกลางแล้วผู้หญิงกลับมีสัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่นสูงกว่าผู้ชาย เหตุผลเกี่ยวกับเรื่องนี้จะเป็นเหตุผลเดียวกับที่ไ้กล่าวมาแล้ว คือผู้หญิงที่มีรายไ้ปานกลางทั้งในกรุงเทพมหานครและเขตเทศบาลอื่น ส่วนใหญ่จะมีอาชีพรับราชการ ซึ่งส่วนหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ท้องถิ่นจึงต้องการย้ายกลับภูมิลำเนาเดิม และบางส่วนของความต้องการย้ายติดตามสามี

สำหรับความต้องการย้ายถิ่นของผู้ที่มีรายไ้ระดับเดียวกันที่อยู่ใน กรุงเทพมหานครและเขตเทศบาลอื่น ทั้งผู้ชายและผู้หญิงที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีสัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่นสูงกว่าผู้อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลอื่น ยกเว้นผู้มีรายไ้มากกว่า 4,000 บาท ทั้งนี้อาจเป็นไปตามเหตุผลที่ไ้กล่าวมาแล้วข้างต้น คือผู้มีรายไ้มากที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลอื่นต้องการย้ายไปอยู่ในท้องถิ่นที่สิ่งอำนวยความสะดวกสบาย และบางส่วนของความต้องการย้ายกลับภูมิลำเนาเดิมเมื่อใกล้จะเกษียณอายุจากการทำงาน

จากการศึกษาความต้องการย้ายถิ่นกับรายไ้ เมื่อแยกพิจารณาสัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่นตามเพศแล้ว ผลการศึกษาครั้งนี้พอสรุปไ้ว่า ในกรุงเทพมหานครไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน แต่เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการย้ายถิ่นกับรายไ้ด้วยไคสแควร์ พบว่าทั้งในกลุ่มของผู้ชายและผู้หญิงตัวแปรทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ( $P = 0.0695$  และ  $P = 0.1035$  ตามลำดับ) ส่วนเขตเทศบาลอื่นนั้น ในกลุ่มผู้ชายผลการศึกษาก็น่าเป็นไปตามสมมุติฐาน แต่ความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งไ้ก็อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ( $P = 0.4337$ ) ขณะที่ในกลุ่มผู้หญิงไม่ไ้เป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้ แต่ตัวแปรทั้งสองนี้ จะมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง ( $P = 0.1468$ )



ตารางที่ 21 อัตราส่วนร้อยละของผู้ต้องการย้ายถิ่น จำแนกตามรายได้ต่อเดือน เพศ และเขตที่อยู่

รายได้	กรุงเทพมหานคร			เขตเทศบาลอื่น		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
ต่ำกว่า 2,000	39.1 (69)	29.3(123)	32.8(192)	22.4(116)	17.8(135)	19.9(251)
2,001 - 4,000	29.5 (95)	32.8 (64)	30.8(159)	22.3(112)	28.6 (77)	24.9(189)
มากกว่า 4,000	22.1 (86)	16.4 (55)	19.9(141)	29.4 (85)	18.2 (66)	24.5(151)
รวม	29.6(250)	27.3(242)	28.5(492)	24.3(313)	20.9(278)	22.7(591)
$\bar{x}$	5.3340	4.5372	7.3454	1.6709	3.8368	1.8926
df	2	2	2	2	2	2
p	0.0695	0.1035	0.0254	0.4337	0.1468	0.3882

หมายเหตุ : ตัวเลขในเครื่องหมายวงเล็บ คือจำนวนที่เป็นฐานในการคำนวณอัตราส่วนร้อยละ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 22 อัตราส่วนร้อยละของผู้ต้องการย้ายถิ่น จำแนกตามสถานภาพการทำงาน เพศ และเขตที่อยู่

สถานภาพการทำงาน	กรุงเทพมหานคร			เขตเทศบาลอื่น		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
ลูกจ้างรัฐบาล	37.2 (78)	39.2 (51)	38.0(129)	26.6 (94)	30.5 (99)	28.1(153)
ลูกจ้างเอกชน	28.8(104)	31.4(102)	30.1(206)	26.1 (92)	22.1 (77)	24.3(169)
ประกอบธุรกิจเอง	23.2 (56)	19.1 (68)	21.0(124)	19.3(114)	16.9(118)	18.1(232)
ช่วยธุรกิจครัวเรือน	16.7 (12)	4.8 (21)	9.1 (33)	38.5 (13)	12.5 (24)	21.6 (37)
รวม	29.6(250)	23.7(242)	28.5(492)	24.3(313)	20.9(278)	22.7(591)
$\chi^2$	4.2378	12.1770	15.5197	3.3985	5.5049	5.6038
df	3	3	3	3	3	3
p	0.2369	0.0068	0.0014	0.3342	0.1383	0.1326

หมายเหตุ: ตัวเลขในเครื่องหมายวงเล็บ คือจำนวนที่เป็นฐานในการคำนวณอัตราส่วนร้อยละ

## ปัจจัยค่านลักษณะครัวเรือนและที่อยู่อาศัย

ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะของครัวเรือนและที่อยู่อาศัยที่จะนำมาศึกษาถึงความต้องการย้ายถิ่นครั้งนี้ ได้แก่ จำนวนสมาชิกของครัวเรือน การเป็นเจ้าของที่ดินที่ที่อยู่อาศัย การเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย และความพอใจในที่อยู่อาศัย

### 1. จำนวนสมาชิกของครัวเรือน

การศึกษาความต้องการย้ายถิ่นกับจำนวนสมาชิกของครัวเรือนครั้งนี้ ได้ตั้งสมมติฐานไว้คือ ผู้ที่อาศัยในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกมาก ต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่า

จากผลการศึกษาตามตารางที่ 23 พบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิก 1 - 3 คน 4 - 6 คน และมากกว่า 6 คน สำหรับในกรุงเทพมหานคร จะมีสัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่น ร้อยละ 40.0, 25.4 และ 24.1 ตามลำดับ ส่วนในเขตเทศบาลอื่น มีสัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่น ร้อยละ 25.6, 21.7 และ 21.3 ตามลำดับ จากการศึกษาพบว่าทั้งสองเขตนี้ ผู้ที่อาศัยในครัวเรือนที่มีสมาชิกน้อยกว่า ต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ที่อาศัยในครัวเรือนที่มีสมาชิกมากกว่า อาจจะเป็นเพราะว่าเมื่อไม่พอใจต่อสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยหรืองานที่ทำอยู่ และคิดที่จะย้ายที่อยู่ไปอยู่ที่อื่น ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดเล็กจะมีภาระในการขนย้ายน้อยกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดใหญ่ จึงต้องการย้ายถิ่นมากกว่า สำหรับความต้องการย้ายถิ่นของผู้ที่อาศัยในกรุงเทพมหานคร และเขตเทศบาลอื่น เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วจะเห็นว่าทุกขนาดของครัวเรือน ผู้ที่อาศัยในกรุงเทพมหานครจะมีความต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ที่อาศัยในเขตเทศบาลอื่น

ผลการศึกษตามที่กล่าวมานี้ ไม่ได้เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ แต่จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการย้ายถิ่นกับจำนวนสมาชิกของครัวเรือนด้วยไคสแควร์ ปรากฏว่าในกรุงเทพมหานคร ตัวแปรทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ( $P = 0.0071$ ) ขณะที่ในเขตเทศบาลอื่นความสัมพันธ์ของตัวแปรดังกล่าวจะอยู่ในระดับต่ำมาก ( $P = 0.5775$ )

เมื่อแยกพิจารณาความต้องการย้ายถิ่น กับจำนวนสมาชิกของครัวเรือนตามเพศ สำหรับในกรุงเทพมหานครพบว่า ทั้งผู้ชายและผู้หญิงที่อาศัยในครัวเรือนที่มีสมาชิก 1 - 3 คน ต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดอื่น ๆ แต่สำหรับในเขตเทศบาลอื่นกลับพบผลทำนองเดียวกันนี้เฉพาะในกลุ่มของผู้ชาย ส่วนผู้หญิงนั้น ปรากฏว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิก 4 - 6 คน ต้องการย้ายถิ่นมากที่สุด

สำหรับความต้องการย้ายถิ่นของผู้ชายและผู้หญิง ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดเดียวกัน เมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว ในกรุงเทพมหานคร ครัวเรือนที่มีสมาชิก 1 - 3 คน และ 4 - 6 คน ผู้ชายจะต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้หญิง แต่ครัวเรือนที่มีสมาชิกมากกว่า 6 คน ผู้หญิงจะต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ชาย สำหรับในเขตเทศบาลอื่น มีเพียงครัวเรือนที่มีสมาชิก 4 - 6 คน เท่านั้น ที่ผู้หญิงต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ชาย

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการย้ายถิ่นระหว่างผู้ที่อาศัยอยู่ใน กรุงเทพมหานคร และเขตเทศบาลอื่น ก็ยังพบว่าผู้ชายในกรุงเทพมหานคร ต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ชายในเขตเทศบาลอื่นเกือบทุกขนาดครัวเรือน นอกจากครัวเรือนที่มีสมาชิกมากกว่า 6 คน ที่เขตเทศบาลอื่นมีความต้องการย้ายถิ่นมากกว่าในกรุงเทพมหานครเพียงเล็กน้อย คือร้อยละ 23.1 เปรียบเทียบกับร้อยละ 22.5 สำหรับผู้หญิงนั้นพบว่า ผู้ที่อาศัยในครัวเรือนที่มีสมาชิก 1 - 3 คน และมากกว่า 6 คน ในกรุงเทพมหานคร ต้องการย้ายถิ่นมากกว่าเขตเทศบาลอื่น แต่ครัวเรือนที่มีสมาชิก 4 - 6 คน ผู้ที่อาศัยในเขตเทศบาลอื่น ต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้อาศัยในกรุงเทพมหานครเพียงเล็กน้อย คือร้อยละ 23.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 22.5

จากผลการศึกษาความต้องการย้ายถิ่นกับจำนวนสมาชิกของครัวเรือน โดยแยกพิจารณาตามเพศครั้งนี้ สรุปได้ว่าไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้ แต่เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการย้ายถิ่น กับจำนวนสมาชิกของครัวเรือนด้วยไคสแควร์แล้ว ปรากฏว่าในกลุ่มผู้ชายและผู้หญิงที่อาศัยในกรุงเทพมหานคร ตัวแปรทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ( $P = 0.0718$  และ  $P = 0.0630$  ตามลำดับ) ขณะที่ผู้อาศัยในเขตเทศบาลอื่น กลุ่มผู้ชายตัวแปรดังกล่าวจะมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง ( $P = 0.1118$ ) แต่ในกลุ่มผู้หญิงตัวแปรดังกล่าวจะมีความสัมพันธ์กันน้อยมาก ( $P = 0.6471$ )

ตารางที่ 23

อัตราส่วนร้อยละของผู้ต้องการย้ายถิ่น จำแนกตามจำนวนสมาชิกของครัวเรือน เพศ และเขตที่อยู่

จำนวนสมาชิกของครัวเรือน	กรุงเทพมหานคร			เขตเทศบาลอื่น		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
1 - 3 คน	40.7 (59)	39.3 (56)	40.0(115)	32.5 (83)	18.2 (77)	25.6(160)
4 - 6 คน	28.3(120)	22.5(120)	25.4(240)	20.4(152)	23.3(129)	21.7(281)
มากกว่า 6 คน	22.5 (71)	25.8 (66)	24.1(137)	23.1 (78)	19.4 (72)	21.3(150)
รวม	29.8(250)	27.3(242)	28.5(492)	24.3(313)	20.9(278)	22.7(591)
$\chi^2$	5.2676	5.5289	9.9010	4.3821	0.8704	1.0980
df	2	2	2	2	2	2
p	0.0718	0.0630	0.0071	0.1118	0.6471	0.5775

หมายเหตุ: ตัวเลขในเครื่องหมายวงเล็บ คือจำนวนที่เป็นฐานในการคำนวณอัตราส่วนร้อยละ



## 2. การเป็นเจ้าของที่ดินที่ไ้ช้อยู่อาศัย

การศึกษาความต้องการย้ายถิ่นกับการเป็นเจ้าของที่ดินที่ไ้ช้อยู่อาศัย ตามตารางที่ 24 พบว่าในกรุงเทพมหานครและเขตเทศบาลอื่น ผู้ที่อาศัยอยู่ในที่ดินของตนเองหรือของคู่สมรส ต้องการย้ายถิ่นต่ำที่สุด คือในกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 17.5 เขตเทศบาลอื่น ร้อยละ 10.9 ทั้งนี้จะเป็นเพราะผู้ที่อาศัยอยู่ในที่ดินที่เป็นเจ้าของเองหรือของคู่สมรส โดยทั่วไปมีความตั้งใจที่จะอาศัยอยู่ในท้องถิ่นนั้นอย่างถาวร แม้ว่าบางครั้งจะไม่พอใจสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยบ้างก็ตาม แต่ก็สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมเหล่านั้นได้ หรืออาจจะกล่าวได้ว่าคนกลุ่มนี้มีความผูกพันกับทรัพย์สินที่ตนมีอยู่ โดยเฉพาะที่ดินซึ่งมีราคาแพง จึงต้องการย้ายถิ่นน้อยกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในที่ดินของผู้อื่น

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการย้ายถิ่นระหว่างผู้ที่อาศัยอยู่ใน กรุงเทพมหานครและเขตเทศบาลอื่น ก็ยังพบว่ากรุงเทพมหานคร มีสัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่นสูงกว่าในเขตเทศบาลอื่นทุกประเภทของการเป็นเจ้าของที่ดิน นอกจากผู้อาศัยอยู่ในที่ดินของนายจ้างที่สัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่น ในกรุงเทพมหานครและเขตเทศบาลอื่นเท่ากัน คือร้อยละ 34.4

ผลการศึกษาในเรื่องนี้เป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า ผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ไ้ช้อยู่อาศัย ต้องการย้ายถิ่นน้อยกว่าผู้ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการย้ายถิ่นกับการเป็นเจ้าของที่ดินที่ไ้ช้อยู่อาศัยด้วยไคสแควร์ ปรากฏว่าตัวแปรทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง คือในกรุงเทพมหานคร ค่า  $P = 0.0826$  และในเขตเทศบาลอื่น ค่า  $P = 0.0020$

เมื่อแยกศึกษาเรื่องนี้ตามเพศแล้ว ปรากฏว่าทั้งผู้ชายและผู้หญิงในกรุงเทพมหานครและเขตเทศบาลอื่น ที่อาศัยอยู่ในที่ดินของตนเองหรือของคู่สมรส ต้องการย้ายถิ่นต่ำที่สุด คือผู้ชายร้อยละ 15.2 ผู้หญิงร้อยละ 20.6 สำหรับในกรุงเทพมหานคร และผู้ชายร้อยละ 15.5 ผู้หญิงร้อยละ 6.6 สำหรับในเขตเทศบาลอื่น เมื่อพิจารณาถึงความต้องการย้ายถิ่นระหว่างผู้ชายและผู้หญิง ที่อาศัยอยู่ในที่ดินที่มีลักษณะการเป็นเจ้าของประเภทเดียวกัน ในกรุงเทพมหานครพบว่า กลุ่มที่อาศัยอยู่ในที่ดินที่เป็นเจ้าของเองหรือของคู่สมรส และอาศัยอยู่ในที่ดินของบิดามารดาตนเองหรือคู่สมรส ผู้หญิงมีสัดส่วนของผู้

ต้องการย้ายถิ่นสูงกว่าผู้ชาย ซึ่งก็อาจเป็นไปได้ว่าแม่ผู้หญิงเหล่านี้จะอาศัยในที่กินของตนเองหรือของคู่สมรส หรือของบิดามารดาตนเองหรือคู่สมรส แต่ก็อาจไม่พอใจสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย เช่น เพื่อนบ้าน เสียงรบกวน ฯลฯ จึงทำให้ต้องการย้ายไปอยู่ที่อื่น ในขณะที่ผู้ชายอาจปรับตัวกับปัญหาเหล่านี้ได้ดีกว่า ส่วนกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในที่กินของญาติอื่น ๆ หรือเพื่อน และผู้ที่เช่าที่กินผู้อื่นอยู่ ผู้ชายกลับมีสัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่นสูงกว่าผู้หญิง แต่สำหรับในกลุ่มของผู้อาศัยอยู่ในที่กินที่นายจ้างจัดให้ ผู้ชายและผู้หญิงสัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่นใกล้เคียงกัน (ผู้ชายร้อยละ 34.1 ผู้หญิงร้อยละ 34.7)

สำหรับในเขตเทศบาลอื่นนั้น ผู้ที่อาศัยอยู่ในที่กินของตนเองหรือของคู่สมรส ปรากฏว่าผู้ชายกลับต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้หญิง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะผู้ชายที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลอื่น ต้องการที่จะย้ายที่อยู่เพื่อไปแสวงหาโอกาสในการทำงาน เพื่อให้มีรายได้ที่ดีกว่าเดิมและสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ ในขณะที่ผู้หญิงมักจะไม่ค่อยสนใจในเรื่องนี้ โดยปล่อยให้เป็นที่กินของสามี ส่วนผู้ที่อาศัยอยู่ในที่กินที่ไม่ใช่ของตนเองหรือของคู่สมรสนั้น ผู้ชายและผู้หญิงสัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่นแตกต่างกันอย่างมาก นอกจากผู้ที่อาศัยอยู่ในที่กินที่นายจ้างจัดให้ ซึ่งผู้ชายมีความต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้หญิง

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการย้ายถิ่นระหว่างผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และเขตเทศบาลอื่น ที่อาศัยในที่กินที่มีลักษณะการเป็นเจ้าของประเภทเดียวกัน ในกลุ่มผู้ชายปรากฏว่า ผู้ที่อยู่ในเขตเทศบาลอื่นที่อาศัยอยู่ในที่กินของตนเองหรือของคู่สมรส และที่กินที่นายจ้างจัดให้ ต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ส่วนในกลุ่มผู้หญิงนั้น ผู้ที่อยู่ในเขตเทศบาลอื่นมีความต้องการย้ายถิ่นน้อยกว่าผู้ที่อยู่ในกรุงเทพมหานครทุกกลุ่ม (ยกเว้นกลุ่มผู้ที่เช่าที่กินผู้อื่นอยู่)

การศึกษาความต้องการย้ายถิ่นกับการเป็นเจ้าของที่กิน เมื่อแยกพิจารณาตามเพศดังที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่าผลของการศึกษารั้งนี้ เป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้ และจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการย้ายถิ่นกับการเป็นเจ้าของที่กิน ด้วยไคสแควร์ ปรากฏว่าในกลุ่มผู้ชายทั้งในกรุงเทพมหานครและเขตเทศบาลอื่น ตัวแปรทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง ( $P = 0.1490$  และ  $P = 0.1067$  ตามลำดับ) และในกลุ่มผู้หญิงทั้งในกรุงเทพมหานครและเขตเทศบาลอื่น ก็ยังพบว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ( $P = 0.0382$  และ  $P = 0.0268$  ตามลำดับ)

ตารางที่ 24 อัตราส่วนร้อยละของผู้ต้องการย้ายถิ่น จำแนกตามการเป็นเจ้าของที่ดินที่ใช้อาศัย เพศ และเขตที่อยู่

เจ้าของที่ดิน	กรุงเทพมหานคร			เขตเทศบาลอื่น		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
เจ้าของเองหรือของคู่สมรส	15.2 (46)	20.6 (34)	17.5 (80)	15.5 (58)	6.6 (61)	10.9(119)
บิดามารดาตนเองหรือคู่สมรส	25.0 (24)	50.0 (24)	37.5 (48)	18.6 (43)	19.6 (46)	19.1 (89)
ญาติอื่น ๆ และเพื่อน	27.8 (18)	26.3 (19)	27.0 (37)	23.1 (26)	23.8 (21)	23.4 (47)
เช่า	34.7(121)	21.7(115)	28.4(236)	26.0(150)	26.4(121)	26.2(271)
นายจ้างจัดให้	34.1 (41)	34.7 (49)	34.4 (90)	38.9 (36)	28.6 (28)	34.4(108)
รวม	29.6(250)	27.4(241)	28.5(491)	24.3(313)	20.9(277)	22.7(590)
$\chi^2$	6.7621	10.1328	8.2574	7.6164	10.9806	16.9305
df	4	4	4	4	4	4
p	0.1490	0.0382	0.0826	0.1067	0.0268	0.0020

หมายเหตุ : ตัวเลขในเครื่องหมายวงเล็บ คือจำนวนที่เป็นฐานในการคำนวณอัตราส่วนร้อยละ





### 3. การเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย

การศึกษาความต้องการย้ายถิ่นกับการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยครั้งนี้ ได้ตั้งสมมุติฐานเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาไว้คือ ผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในอาคารที่อยู่อาศัยต้องการย้ายถิ่นน้อยกว่าผู้ที่ไม่มีกรรมสิทธิ์ในอาคารที่อยู่อาศัย

ผลของการศึกษาตามตารางที่ 25 พบว่าทั้งในกรุงเทพมหานครและเขตเทศบาลอื่น มีลักษณะคล้ายกันคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในบ้านของตนเองหรือของคู่สมรสต้องการย้ายถิ่นน้อยที่สุด คือร้อยละ 22.5 และร้อยละ 14.6 ตามลำดับ ผู้ที่ต้องการย้ายถิ่นน้อยในอันดับรองลงมาสำหรับในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ผู้ที่อาศัยอยู่ในบ้านของบิดามารดาตนเองหรือคู่สมรส และบ้านญาติอื่น ๆ หรือเพื่อน ส่วนในเขตเทศบาลอื่นนั้น ได้แก่ ผู้ที่อาศัยอยู่ในบ้านญาติอื่น ๆ หรือเพื่อน และบ้านของบิดามารดาตนเองหรือคู่สมรส ซึ่งมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการย้ายถิ่นแตกต่างกันน้อยมาก สำหรับผู้ที่ต้องการย้ายถิ่นมากที่สุดของทั้งสองเขตนี้ คือผู้ที่อาศัยอยู่ในที่พักที่นายจ้างจัดให้ ร้อยละ 36.0 ในกรุงเทพมหานคร และร้อยละ 29.6 ในเขตเทศบาลอื่น การที่พบว่าผู้อาศัยอยู่ในบ้านของตนเองหรือของคู่สมรสต้องการย้ายถิ่นน้อยกว่าผู้ที่อาศัยบ้านของผู้อื่นนั้น น่าจะเป็นเหตุผลเกี่ยวกับความผูกพันในทรัพย์สินที่มีอยู่ ดังที่โคกกล่าวมาแล้วในหัวข้อความต้องการย้ายถิ่นกับการเป็นเจ้าของที่ดิน

การศึกษาครั้งนี้ยังพบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในบ้านที่มีลักษณะการเป็นเจ้าของประเภทเดียวกัน ในกรุงเทพมหานครจะมีความต้องการย้ายถิ่นมากกว่าในเขตเทศบาลอื่น

จากผลการศึกษาที่กล่าวมานี้ สรุปได้ว่าการศึกษานี้เป็นไปตามสมมุติฐาน และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการย้ายถิ่นกับการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยด้วยไคสแควร์แล้ว ปรากฏว่าในกรุงเทพมหานคร ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางเท่านั้น ( $P = 0.2292$ ) ขณะที่ในเขตเทศบาลอื่นจะมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ( $P = 0.0193$ )

การศึกษาเรื่องนี้เมื่อแยกพิจารณาตามเพศแล้ว พบว่ากลุ่มผู้ชายในกรุงเทพมหานคร ที่อาศัยอยู่ในบ้านของบิดามารดาตนเองหรือคู่สมรส ต้องการย้ายถิ่นน้อยที่สุด (มีสัดส่วนร้อยละ 22.0) ขณะที่ในกลุ่มผู้หญิงนั้นพบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในบ้านของตนเองหรือของ

ศึกษาคูสมรสอยู่ ต้องการย้ายถิ่นน้อยที่สุด (มีสัดส่วนร้อยละ 20.3) สำหรับเหตุผลในกลุ่มผู้ชาย  
 นั้น อาจจะเป็นเนื่องจากตัวอย่างของผู้ชายกลุ่มนี้ เป็นผู้ที่อยู่อาศัยบ้านของบิดามารดาตนเองอยู่  
 ซึ่งโดยทั่วไปแล้วคนกลุ่มนี้ในฐานะที่เป็นลูกจะมีความห่วงใยและต้องปรนนิบัติบิดามารดาโดย  
 เฉพาะบิดามารดาที่มีอายุมาก และแม้ว่าคนกลุ่มนี้จะไม่ไ้เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยก็ตาม แต่  
 เขาก็มีโอกาสที่จะสืบทอดมรดกเป็นเจ้าของบ้านได้ในอนาคต ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าเป็น  
 เพราะความสัมพันธ์กับสมาชิกของครัวเรือน และความผูกพันในทรัพย์สิน จึงทำให้ผู้ชาย  
 กลุ่มนี้ต้องการย้ายถิ่นน้อยกว่ากลุ่มอื่น และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการย้ายถิ่นระหว่าง  
 ผู้ชายและผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร ที่อาศัยอยู่ในบ้านที่มีลักษณะการเป็นเจ้าของประเภท  
 เดียวกัน ก็พบว่าผู้ชายต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้หญิงทุกประเภทการเป็นเจ้าของ ยกเว้น  
 ผู้ที่อยู่อาศัยบ้านของบิดามารดาตนเองหรือคูสมรส

สำหรับในเขตเทศบาลอื่นนั้น ทั้งผู้ชายและผู้หญิงที่อยู่อาศัยในบ้านที่เป็น  
 เจ้าของเองหรือของคูสมรส ต้องการย้ายถิ่นน้อยกว่าผู้ที่อยู่อาศัยบ้านของคนอื่นอยู่ คือผู้ชาย  
 ร้อยละ 18.8 และผู้หญิงร้อยละ 9.6 และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการย้ายถิ่นระหว่าง  
 ผู้ชายและผู้หญิงที่อยู่อาศัยในบ้านที่มีลักษณะการเป็นเจ้าของประเภทเดียวกันแล้ว ยังปรากฏ  
 ว่าผู้ชายต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้หญิงทุกประเภทการเป็นเจ้าของ ยกเว้นผู้ที่เช่าบ้านอยู่  
 ซึ่งผู้หญิงมีความต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ชาย

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการย้ายถิ่นของผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและ  
 เขตเทศบาลอื่น ยังพบว่าผู้ชายในกรุงเทพมหานครต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ชายในเขต  
 เทศบาลอื่นทุกประเภทของการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย นอกจากผู้ที่อยู่อาศัยบ้านของบิดามารดา  
 ตนเองหรือคูสมรส ที่ทั้งสองเขตนี้มีสัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่นใกล้เคียงกัน (ประมาณ  
 ร้อยละ 22.0) สำหรับผู้หญิงก็พบในทำนองเดียวกันกับผู้ชาย คือผู้หญิงในเขตกรุงเทพ  
 มหานครต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้หญิงในเขตเทศบาลอื่น ทุกประเภทของการเป็นเจ้าของที่  
 อยู่อาศัย ยกเว้นผู้ที่เช่าบ้านอยู่

จากการศึกษาความต้องการย้ายถิ่นกับการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย โดยแยก  
 ศึกษาตามเพศดังที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ดังนี้ ผลการศึกษาในกลุ่มผู้ชายและกลุ่มผู้หญิง  
 สำหรับในกรุงเทพมหานครเป็นไปตามสมมุติฐาน แต่จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง

ความต้องการย้ายถิ่นกับการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยควยโคสแควร์ ปรากฏว่าทั้งกลุ่มผู้ชาย และผู้หญิง ตัวแปรทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ( $P = 0.2290$  และ  $P = 0.2662$  ตามลำดับ) ส่วนในเขตเทศบาลอื่นนั้น ผลการศึกษาทั้งในกลุ่มผู้ชายและผู้หญิง สอดคล้องกับสมมติฐานเช่นกัน แต่เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรดังกล่าวกลับพบว่า ในกลุ่มผู้ชายมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ ( $P = 0.4325$ ) ขณะที่ในกลุ่มผู้หญิงความสัมพันธ์ของตัวแปรดังกล่าวจะมีในระดับสูง ( $P = 0.0376$ )



ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 25 อัตราส่วนร้อยละของผู้ตอบการย้ายถิ่น จำแนกตามการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย เพศ และเขตที่อยู่

เจ้าของที่อยู่อาศัย	กรุงเทพมหานคร			เขตเทศบาลอื่น		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
เจ้าของเองหรือของคู่สมรส	24.2 (95)	20.3 (74)	22.5(169)	18.8 (85)	9.6 (73)	14.6(158)
บิดามารดาตนเองหรือคู่สมรส	22.0 (41)	35.7 (42)	28.9 (83)	22.5 (40)	20.0 (55)	21.1 (95)
ญาติอื่น ๆ และเพื่อน	31.3 (16)	30.4 (23)	30.8 (39)	24.0 (25)	16.7 (18)	20.9 (43)
เช่า	37.7 (69)	23.2 (56)	31.2(125)	25.6(129)	27.9(104)	26.6(233)
นายจ้างจัดให้	37.9 (29)	34.8 (46)	36.0 (75)	35.3 (34)	29.6 (27)	32.8 (61)
รวม	29.6(250)	27.4(241)	28.5(491)	24.3(313)	20.9(277)	22.7(590)
$\chi^2$	5.6244	5.2122	5.6218	3.8088	10.1709	11.7565
df	4	4	4	4	4	4
p	0.2290	0.2662	0.2292	0.4325	0.0376	0.0193

หมายเหตุ : ตัวเลขในเครื่องหมายวงเล็บ คือจำนวนที่เป็นฐานในการคำนวณอัตราส่วนร้อยละ

#### 4. ความพอใจในที่อยู่อาศัย

การศึกษาค้นคว้าความต้องการย้ายถิ่นกับความพอใจในที่อยู่อาศัย ได้ตั้งสมมติฐาน เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ว่า ผู้ที่มีความพอใจในที่อยู่อาศัยต้องการย้ายถิ่น น้อยกว่าผู้ที่ไม่มี ความพอใจในที่อยู่อาศัย

จากผลการศึกษาค้นคว้าตามตารางที่ 26 ปรากฏว่าทั้งในกรุงเทพมหานครและเขต เทศบาลอื่น ผู้ที่มีความรู้สึกต่อที่อยู่อาศัยของตนเองในระดับพอใจถึงพอใจมาก มีสัดส่วน ของผู้ต้องการย้ายถิ่นน้อยที่สุด คือกรุงเทพมหานครร้อยละ 26.2 เขตเทศบาลอื่นร้อยละ 18.7 ส่วนผู้ที่มีความรู้สึกเฉย ๆ และรู้สึกไม่พอใจถึงไม่พอใจมาก สัดส่วนของผู้ต้องการ ย้ายถิ่นในสองเขตนี้จะเพิ่มขึ้นตามลำดับ โดยในกรุงเทพมหานครเพิ่มเป็นร้อยละ 33.3 และ 36.4 ส่วนในเขตเทศบาลอื่นเพิ่มเป็นร้อยละ 22.4 และ 41.9 การที่พบว่าผู้ที่ มีความรู้สึกพอใจในที่อยู่อาศัยต้องการย้ายถิ่นน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ นั้น อาจเป็นเพราะ คนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในบ้านที่เป็นของตนเองหรือคู่สมรส และบ้านที่เป็นของบิดา มารดาตนเองหรือคู่สมรสอยู่ โดยในกรุงเทพมหานครมีถึงร้อยละ 51.3 และในเขต เทศบาลอื่นร้อยละ 42.9 (ดูตารางที่ 14) จึงทำให้คนกลุ่มนี้มีความผูกพันกับทรัพย์สินที่มีอยู่ กิ่งที่ใกล้กล่าวมาแล้วในหัวข้อความต้องการย้ายถิ่นกับการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการย้ายถิ่นระหว่างกลุ่มผู้อาศัยในกรุงเทพมหานคร และเขตเทศบาลอื่นที่มีความรู้สึกต่อที่อยู่อาศัยอย่างเดียวกัน ยังพบว่าผู้อาศัยในกรุงเทพ มหานครทุกกลุ่มต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้อาศัยในเขตเทศบาลอื่น ยกเว้นกลุ่มที่ไม่ พื่อใจถึงไม่พอใจมาก ที่ผู้อาศัยในเขตเทศบาลอื่นมีความต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้อาศัยใน กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากผู้ที่ไม่พอใจในที่อยู่อาศัยเป็นผู้เช่าบ้านผู้อื่นอยู่หรือ บ้านที่นายจ้างจัดไว้ให้ ซึ่งในเขตเทศบาลอื่นสัดส่วนของคนกลุ่มนี้จะสูงกว่าในกรุงเทพ มหานคร คือร้อยละ 49.8 และ 40.8 ตามลำดับ (ตารางที่ 14)

ผลการศึกษาค้นคว้าความต้องการย้ายถิ่นกับความพอใจในที่อยู่อาศัยตามที่ได้กล่าวมานี้ ปรากฏว่าสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองนี้ด้วยไคสแควร์ ก็พบว่าในกรุงเทพมหานครตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับ คอนข้างสูง ( $P = 0.1511$ ) ขณะที่ในเขตเทศบาลอื่นจะมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ( $P = 0.0000$ )

ถ้าแยกศึกษาตามเพศพบว่า กลุ่มผู้ชายในกรุงเทพมหานคร ที่มีความรู้สึกต่อที่อยู่อาศัยในระดับพอใจถึงพอใจมาก ต้องการย้ายถิ่นน้อยที่สุดคือร้อยละ 24.4 ขณะที่ในกลุ่มผู้หญิงที่มีความพอใจถึงพอใจมาก ต้องการย้ายถิ่นร้อยละ 28.0 ซึ่งสูงกว่าผู้ที่มีความรู้สึกอื่น ๆ ไม่นัก (ร้อยละ 26.1 สำหรับกลุ่มที่มีความรู้สึกเฉย ๆ และร้อยละ 25.0 สำหรับกลุ่มที่ไม่พอใจถึงไม่พอใจมาก) เมื่อเปรียบเทียบความต้องการย้ายถิ่นระหว่างผู้ชายและผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร ที่มีความรู้สึกต่อที่อยู่อาศัยอย่างเดียวกันแล้ว ปรากฏว่าผู้ชายต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้หญิง ยกเว้นผู้ที่มีความพอใจถึงพอใจมาก ที่ผู้หญิงต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ชาย

สำหรับในเขตเทศบาลอื่น ทั้งผู้ชายและผู้หญิงต้องการย้ายถิ่นเหมือนกันคือ ผู้ที่มีความรู้สึกต่อที่อยู่อาศัยในระดับพอใจถึงพอใจมากต้องการย้ายถิ่นน้อยที่สุดคือ ผู้ชายร้อยละ 20.8 ผู้หญิงร้อยละ 16.3 ส่วนในกลุ่มที่มีความรู้สึกเฉย ๆ และไม่พอใจถึงไม่พอใจมากนั้น มีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการย้ายถิ่นเพิ่มขึ้นตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการย้ายถิ่นระหว่างผู้ชายและผู้หญิงที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลอื่น ที่มีความรู้สึกต่อที่อยู่อาศัยอย่างเดียวกัน ก็ยังพบว่าผู้ชายต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้หญิง

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการย้ายถิ่นระหว่างผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และเขตเทศบาลอื่นที่มีความรู้สึกต่อที่อยู่อาศัยในระดับเดียวกัน ปรากฏว่าผู้ชายในกรุงเทพมหานคร ต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ชายในเขตเทศบาลอื่นทุกกลุ่ม ยกเว้นกลุ่มที่ไม่พอใจถึงไม่พอใจมาก ที่ผู้ชายในเขตเทศบาลอื่นต้องการย้ายถิ่นมากกว่า คือร้อยละ 45.5 เปรียบเทียบกับร้อยละ 44.4 สำหรับในกลุ่มของผู้หญิงก็พบในทำนองเดียวกันกับผู้ชาย คือผู้หญิงในกรุงเทพมหานครต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้หญิงในเขตเทศบาลอื่นทุกกลุ่ม ยกเว้นผู้หญิงที่ไม่พอใจถึงไม่พอใจมากที่ในเขตเทศบาลอื่น ซึ่งต้องการย้ายถิ่นมากกว่าในกรุงเทพมหานคร คือร้อยละ 38.8 เปรียบเทียบกับร้อยละ 25.0

จากผลการศึกษาความต้องการย้ายถิ่นกับความพอใจในที่อยู่อาศัย โดยแยกพิจารณาตามเพศครั้งนี้ สรุปได้คือ ผลการศึกษาสำหรับกลุ่มผู้ชายในกรุงเทพมหานคร เป็นไปตามสมมุติฐาน ขณะที่กลุ่มผู้หญิงไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์

ระหว่างความต้องการย้ายถิ่นกับความพอใจในที่อยู่อาศัยควยโคสแควร์ ปรากฏว่าในกลุ่มผู้ชาย ตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ( $P = 0.0149$ ) ขณะที่ในกลุ่มผู้หญิงแทบจะไม่มีความสัมพันธ์กันเลย ( $P = 0.9316$ ) สำหรับในเขตเทศบาลอื่นนั้น ผลการศึกษาทั้งกลุ่มผู้ชายและผู้หญิงเป็นไปตามสมมุติฐาน และจากการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองควยโคสแควร์ ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง (กลุ่มผู้ชายค่า  $P = 0.0024$  และกลุ่มผู้หญิงค่า  $P = 0.0022$ )



ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 26 อัตราส่วนร้อยละของผู้ตอบการย้ายถิ่น จำแนกตามความพอใจในที่อยู่อาศัย เพศ และเขตที่อยู่

ความพอใจในที่อยู่อาศัย	กรุงเทพมหานคร			เขตเทศบาลอื่น		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
พอใจถึงพอใจมาก	24.4(180)	28.0(186)	26.2(366)	20.8(226)	16.3(208)	18.7(434)
รู้สึกเฉย ๆ	40.9 (22)	26.1 (23)	33.3 (45)	23.7 (38)	20.0 (20)	22.4 (58)
ไม่พอใจถึงไม่พอใจมาก	44.4 (45)	25.0 (32)	36.4 (77)	45.5 (44)	38.8 (49)	41.9 (93)
รวม	29.6(247)	27.4(241)	28.5(488)	24.7(308)	20.6(277)	22.7(585)
$\chi^2$	8.4120	0.1416	3.7797	12.0709	12.2118	23.6166
df	2	2	2	2	2	2
p	0.0149	0.9316	0.1511	0.0024	0.0022	0.0000

หมายเหตุ : ตัวเลขในเครื่องหมายวงเล็บ คือจำนวนที่เป็นฐานในการคำนวณอัตราส่วนร้อยละ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



## ปัจจัยด้านความผูกพันทางสังคม

ปัจจัยเกี่ยวกับความผูกพันทางสังคมที่จะใช้ศึกษา กับความต้องการย้ายถิ่นครั้งนี้ ได้แก่ ความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือน ความมั่นคงของงาน และจำนวนกิจกรรมทางสังคมที่เข้าร่วม

### 1. ความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือน

สมมุติฐานสำหรับการศึกษาความต้องการย้ายถิ่นและความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือนครั้งนี้คือ ผู้ที่มีความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือนต้องการย้ายถิ่นน้อยกว่าผู้ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือน

ผลของการศึกษาตามตารางที่ 27 พบว่าผู้ที่อาศัยในกรุงเทพมหานครและเขตเทศบาลอื่นที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนต้องการย้ายถิ่นน้อยที่สุด คือในกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 22.5 ในเขตเทศบาลอื่นร้อยละ 21.2 ขณะที่คู่สมรสหรือบุตรของหัวหน้าครัวเรือน ผู้ที่มีความสัมพันธ์อื่น ๆ และผู้ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือน มีสัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่นสูงกว่าเล็กน้อย โดยในกรุงเทพมหานคร เท่ากับร้อยละ 26.1, 27.0 และ 39.5 ตามลำดับ ส่วนในเขตเทศบาลอื่น เท่ากับร้อยละ 24.2, 25.9 และ 26.7 ตามลำดับ การที่หัวหน้าครัวเรือนต้องการย้ายถิ่นน้อยกว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์อื่น ๆ นั้น อาจเป็นเพราะผู้ที่ เป็นหัวหน้าครัวเรือนซึ่งโดยทั่วไปแล้วจะมีภาระหน้าที่รับผิดชอบความเป็นอยู่ของสมาชิกในครัวเรือน และการย้ายถิ่นของหัวหน้าครัวเรือนมักจะเป็นการย้ายทั้งครัวเรือน ฉะนั้นการที่จะย้ายที่อยู่ไปอยู่ที่อื่นนั้น หัวหน้าครัวเรือนจะต้องพิจารณาถึงโอกาสต่าง ๆ อย่างรอบคอบ เช่น การหางานทำและที่อยู่อาศัยใหม่ นอกจากนี้จะต้องพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายในการขนย้ายอีกด้วย ในขณะที่ผู้มีความสัมพันธ์อื่น ๆ และผู้ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือนโดยทั่วไปแล้วจะไม่มีภาระดังกล่าว และการย้ายถิ่นของคนกลุ่มนี้ก็มักจะเป็นการย้ายเพียงคนเดียว จึงเป็นการสะดวกกว่าการย้ายถิ่นของหัวหน้าครัวเรือน

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการย้ายถิ่นของ ผู้ที่มีความสัมพันธ์กับหัวหน้า

ครัวเรือนอย่างเดียวกัน จะเห็นว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครทุกกลุ่มความสัมพันธ์ต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลอื่นเพียงเล็กน้อย ยกเว้นกลุ่มที่ไม่มีความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือน ในกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการย้ายถิ่นแตกต่างกับในเขตเทศบาลอื่นมาก คือร้อยละ 39.5 เปรียบเทียบกับร้อยละ 26.7

จากผลการศึกษาค้างนี้ เมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนของผู้ที่ต้องการย้ายถิ่นตามความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือน จะเห็นว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ แต่เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการย้ายถิ่นและความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือนด้วยไคสแควร์แล้วปรากฏว่าทั้งสองเขตนี้ตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก (กรุงเทพมหานคร ค่า  $P = 0.4343$  และเขตเทศบาลอื่น ค่า  $P = 0.7771$ )

เมื่อแยกพิจารณาตามเพศแล้วปรากฏว่ากลุ่มผู้ชายที่เป็นหัวหน้าของครัวเรือน และคู่สมรสหรือบุตรของหัวหน้าครัวเรือนในกรุงเทพมหานคร ต้องการย้ายถิ่นใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 28.7 และ 27.6 ตามลำดับ) ซึ่งน้อยกว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์อื่น ๆ และผู้ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือน ส่วนในกลุ่มผู้หญิงนั้น ผู้ที่มีความสัมพันธ์อื่น ๆ กับหัวหน้าครัวเรือนต้องการย้ายถิ่นน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ คือร้อยละ 21.6 แต่อย่างไรก็ตามก็ยังพบว่าผู้ที่ เป็นหัวหน้าครัวเรือน คู่สมรสหรือบุตรของหัวหน้าครัวเรือน ต้องการย้ายถิ่นน้อยกว่าผู้ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือน คือร้อยละ 27.9 และ 25.7 เมื่อเปรียบเทียบกับร้อยละ 38.7 ส่วนความต้องการย้ายถิ่นระหว่างผู้ชายและผู้หญิงที่มีความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือนอย่างเดียวกัน ก็ยังปรากฏว่าผู้ชายต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้หญิงทุกกลุ่ม

สำหรับในเขตเทศบาลอื่น ในกลุ่มผู้ชายยังพบว่าผู้ที่ เป็นหัวหน้าครัวเรือน ต้องการย้ายถิ่นน้อยที่สุด คือร้อยละ 22.0 ขณะที่คู่สมรสหรือบุตร และผู้ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือนต้องการย้ายถิ่นร้อยละ 44.4 และ 33.3 ตามลำดับ การที่กลุ่มของคู่สมรสหรือบุตรของหัวหน้าครัวเรือนมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการย้ายถิ่นสูงเช่นนี้ อาจเป็นเพราะประชากรตัวอย่างของกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นบุตรของหัวหน้าครัวเรือน ซึ่งตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้ที่อยู่ในวัยหนุ่มสาวมักต้องการย้ายถิ่นสูงกว่าวัยอื่น ๆ ส่วนในกลุ่มผู้หญิงนั้น ความต้องการย้ายถิ่นของผู้ที่มีความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือนระดับต่าง ๆ แทบจะไม่แตกต่างกัน

คือประมาณร้อยละ 20.0 ยกเว้นผู้ที่มีความสัมพันธ์อื่น ๆ ที่ต้องการย้ายถิ่นร้อยละ 27.6 ซึ่งมากที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการย้ายถิ่นระหว่างผู้ชายและผู้หญิง ส่วนใหญ่แล้วก็ยังพบว่าผู้ชายต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้หญิง ยกเว้นผู้ที่มีความสัมพันธ์อื่น ๆ กับหัวหน้าครัวเรือนที่ผู้หญิงต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ชาย คือร้อยละ 27.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 24.0

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการย้ายถิ่นระหว่างผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และเขตเทศบาลอื่น ในกลุ่มผู้ชายส่วนใหญ่แล้วพบว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลอื่น ยกเว้นผู้ที่ เป็นคู่สมรสหรือบุตรของหัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลอื่น ต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้อาศัยในกรุงเทพมหานคร คือร้อยละ 44.4 เปรียบเทียบกับร้อยละ 27.6 ท่านเองเคยวักกับที่พบในกลุ่มของผู้หญิง คือส่วนใหญ่ผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลอื่น ยกเว้นผู้ที่มีความสัมพันธ์อื่น ๆ กับหัวหน้าครัวเรือน ซึ่งผู้อาศัยในเขตเทศบาลอื่นต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร คือร้อยละ 27.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 21.6

สรุปได้ว่า ผลการศึกษาสำหรับในกรุงเทพมหานครทั้งกลุ่มผู้ชายและผู้หญิง เป็นไปตามสมมติฐาน แต่จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการย้ายถิ่นและความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือนควยโคสแควร์ ปรากฏว่าทั้งกลุ่มผู้ชายและกลุ่มผู้หญิง ตัวแปรทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมากและค่อนข้างต่ำตามลำดับ (กลุ่มผู้ชายค่า  $P = 0.7940$  กลุ่มผู้หญิงค่า  $P = 0.4237$ ) ส่วนในเขตเทศบาลอื่นนั้น ผลการศึกษาในกลุ่มผู้ชายจะสอดคล้องกับสมมติฐาน และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรดังกล่าวพบว่ามี ความสัมพันธ์กันในระดับสูง ( $P = 0.0724$ ) ขณะที่ผลการศึกษาในกลุ่มผู้หญิงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน และความสัมพันธ์ของตัวแปรดังกล่าวจะอยู่ในระดับต่ำมาก ( $P = 0.8057$ )

ตารางที่ 27 อัตราส่วนร้อยละของผู้ต้องการย้ายถิ่น จำแนกตามความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือน เพศ และเขตที่อยู่

ความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือน	กรุงเทพมหานคร			เขตเทศบาลอื่น		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
หัวหน้าครัวเรือน	28.7(188)	27.9 (61)	22.5(249)	22.0(255)	19.1 (89)	21.2(344)
คู่สมรสหรือบุตร	27.6 (29)	25.7(113)	26.1(142)	44.4 (27)	20.5(151)	24.2(178)
ความสัมพันธ์อื่น ๆ	34.6 (26)	21.6 (37)	27.0 (63)	24.0 (25)	27.6 (29)	25.9 (54)
ไม่มีความสัมพันธ์	42.9 (7)	38.7 (31)	39.5 (38)	33.3 (6)	22.2 (9)	26.7 (15)
รวม	29.6(250)	27.3(242)	28.5(492)	24.3(313)	20.9(278)	22.7(591)
$X^2$	1.0300	2.7985	2.7349	6.9858	0.9815	1.0998
df	3	3	3	3	3	3
p	0.7940	0.4237	0.4343	0.0724	0.8057	0.7771

หมายเหตุ : ตัวเลขในเครื่องหมายวงเล็บ คือจำนวนที่เป็นฐานในการคำนวณอัตราส่วนร้อยละ



## 2. ความมั่นคงของงาน

ผลการศึกษาความต้องการย้ายถิ่นกับความมั่นคงของงาน ตามตารางที่ 28 ปรากฏว่าในกรุงเทพมหานครและเขตเทศบาลอื่น ผู้ที่มีความมั่นคงในหน้าที่การงานต้องการย้ายถิ่นน้อยกว่าผู้ที่ไม่มี ความมั่นคงในหน้าที่การงาน คือร้อยละ 25.3 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 34.9 สำหรับในกรุงเทพมหานคร และร้อยละ 21.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 26.5 สำหรับในเขตเทศบาลอื่น การที่ผู้ตอบว่างานที่ทำอยู่มีความมั่นคงต้องการย้ายถิ่นน้อยกว่าผู้ที่ตอบว่างานที่ทำอยู่ไม่มีความมั่นคงนั้น อาจจะเป็นเพราะผู้ที่มีความมั่นคงในหน้าที่การงาน เหล่านี้ พอใจในอัตราค่าจ้างและสวัสดิการที่ได้รับ หรืออาจพอใจกับสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน ตลอดจนสามารถเข้ากับเพื่อนร่วมงานได้ดี ส่วนใหญ่จึงไม่ต้องการย้ายที่อยู่เพื่อไปหางานทำในท้องถิ่นอื่น

สำหรับความต้องการย้ายถิ่นของผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และเขตเทศบาลอื่น เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วจะเห็นว่าผู้ที่อาศัยในกรุงเทพมหานครต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้อาศัยในเขตเทศบาลอื่น ทั้งในกลุ่มของผู้ที่ตอบว่างานที่ทำอยู่มีความมั่นคงและไม่มั่นคง

จากสมมุติฐานที่กำหนดไว้สำหรับการศึกษาเรื่องนี้ว่า ผู้ที่มีความมั่นคงในงานที่ทำอยู่ต้องการย้ายถิ่นน้อยกว่าผู้ที่ไม่มี ความมั่นคงในงานที่ทำ ซึ่งจากผลการศึกษากล่าวมานี้ ปรากฏว่าเป็นไปตามสมมุติฐาน และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการย้ายถิ่นกับความมั่นคงของงานที่ทำด้วยไคสแควร์แล้ว พบว่าในกรุงเทพมหานคร ตัวแปรทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ( $P = 0.0339$ ) ส่วนในเขตเทศบาลอื่นนั้น ตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง ( $P = 0.1394$ )

การศึกษาเรื่องนี้เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์ย้ายถิ่นแล้ว ยังพบว่าในกรุงเทพมหานครและเขตเทศบาลอื่นทั้งในกลุ่มผู้ที่เคยย้ายถิ่นและไม่เคยย้ายถิ่น ผู้ที่ตอบว่างานที่ทำอยู่มีความมั่นคง ต้องการย้ายถิ่นน้อยกว่าผู้ที่ตอบว่างานที่ทำอยู่ไม่มีความมั่นคง คือในกรุงเทพมหานครร้อยละ 33.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 41.6 สำหรับกลุ่มที่เคยย้ายถิ่นมาก่อน และร้อยละ 14.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 25.4 สำหรับกลุ่มที่ไม่เคยย้ายถิ่น ส่วน

ในเขตเทศบาลอื่น กลุ่มที่เคยย้ายถิ่นมาก่อนร้อยละ 22.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 28.1 และในกลุ่มผู้ไม่เคยย้ายถิ่นร้อยละ 17.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 22.8 และจากสัดส่วนดังกล่าวจะเห็นว่า ทั้งสองเขตที่เคยย้ายถิ่นมาก่อนต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ที่ไม่เคยย้ายถิ่น

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการย้ายถิ่นระหว่างผู้ที่อาศัยอยู่ใน กรุงเทพมหานครและเขตเทศบาลอื่น ในกลุ่มผู้ที่เคยย้ายถิ่นทั้งที่มีความมั่นคงในหน้าที่การงานและไม่มี ความมั่นคง ผู้อาศัยในกรุงเทพมหานคร ต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้อาศัยในเขตเทศบาลอื่น ส่วนในกลุ่มผู้ที่ไม่เคยย้ายถิ่นนั้น เฉพาะผู้ที่มีความมั่นคงในหน้าที่การงานเท่านั้น ที่ผู้อาศัย ในกรุงเทพมหานครต้องการย้ายถิ่นน้อยกว่าผู้อาศัยในเขตเทศบาลอื่น คือร้อยละ 14.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 17.3 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้อาศัยในเขตเทศบาลอื่นแม้ว่าจะพอใจ และเห็นว่างานที่ทำอยู่มีความมั่นคงก็ตาม แต่ส่วนหนึ่งของคนกลุ่มนี้ที่ต้องการย้ายถิ่นไปอยู่ที่อื่นเพื่อหาประสบการณ์ โดยเฉพาะคนในวัยหนุ่มสาว หรือบางส่วนของคนกลุ่มนี้ที่ต้องการ ย้ายกลับภูมิลำเนาเดิมเมื่อใกล้เกษียณอายุจากการทำงาน (ดังที่กล่าวมาแล้วในหัวข้อ ความต้องการย้ายถิ่นกับอายุ) จึงทำให้สัดส่วนของผู้ที่ต้องการย้ายถิ่นในเขตเทศบาลอื่นสูงกว่าในกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาความต้องการย้ายถิ่นกับความมั่นคงของงาน เมื่อแยกพิจารณาตามประสบการณ์ย้ายถิ่นดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผลการศึกษาค้นคว้าสรุปได้ว่าสอดคล้องกับ สมมุติฐาน และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการย้ายถิ่นกับความมั่นคงของงาน ด้วยไคสแควร์แล้ว ปรากฏว่าในกรุงเทพมหานครกลุ่มที่เคยย้ายถิ่นมาก่อนตัวแปรทั้งสองนี้ มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง ( $P = 0.1881$ ) ขณะที่กลุ่มผู้ไม่เคยย้ายถิ่นจะมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ( $P = 0.0608$ ) สำหรับในเขตเทศบาลอื่นกลุ่มที่เคยย้ายถิ่นมาก่อน ตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง ( $P = 0.1721$ ) แต่ในกลุ่มผู้ไม่เคยย้ายถิ่นจะมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ ( $P = 0.4335$ )

ตารางที่ 28 อัตราส่วนร้อยละของผู้ต้องการย้ายถิ่น จำแนกตามความมั่นคงของงาน ประสบการณ์ย้ายถิ่น และเขตที่อยู่

ความมั่นคงของงาน	กรุงเทพมหานคร			เขตเทศบาลอื่น		
	เคยย้าย	ไม่เคยย้าย	รวม	เคยย้าย	ไม่เคยย้าย	รวม
มั่นคง	33.3(174)	14.3(126)	25.3(300)	22.0(273)	17.3 (75)	21.0(348)
ไม่มั่นคง	41.6 (89)	25.4 (63)	34.9(152)	28.1(139)	22.8 (57)	26.5(196)
รวม	36.1(263)	18.0(189)	28.5(452)	24.0(412)	19.7(132)	23.0(544)
$\chi^2$	1.7325	3.5146	4.4974	1.8648	0.6135	2.1851
df	1	1	1	1	1	1
p	0.1881	0.0608	0.0339	0.1721	0.4335	0.1394

หมายเหตุ: ตัวเลขในเครื่องหมายวงเล็บ คือจำนวนที่เป็นฐานในการคำนวณอัตราส่วนร้อยละ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



### 3. จำนวนกิจกรรมทางสังคมที่เข้าร่วมในชุมชน

การศึกษาความต้องการย้ายถิ่นกับจำนวนกิจกรรมทางสังคมที่เข้าร่วมในชุมชน โดยตั้งสมมุติฐานเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาคั้งนี้คือ ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมมากกว่าต้องการย้ายถิ่นน้อยกว่าผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมน้อยกว่า

ผลของการศึกษาคตามตารางที่ 29 ในกรุงเทพมหานครพบว่า ผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมในชุมชนต้องการย้ายถิ่นนอยที่สุด คือร้อยละ 23.9 ส่วนผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม 1 กิจกรรม 2 กิจกรรม และตั้งแต่ 3 กิจกรรมขึ้นไป สัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่นจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 25.1, 35.3 และ 44.7 ตามลำดับ สำหรับในเขตเทศบาลอื่นปรากฏว่า ผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม ผู้เข้าร่วม 1 กิจกรรม และผู้เข้าร่วม 2 กิจกรรม จะมีสัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่นใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 20.9, 23.1 และ 20.2 ตามลำดับ ส่วนผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมตั้งแต่ 3 กิจกรรมขึ้นไป มีสัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่นสูงที่สุด คือร้อยละ 36.1 การที่พบว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมมากกว่า ต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม หรือเข้าร่วมกิจกรรมน้อยกว่านั้น สาเหตุประการหนึ่งอาจจะเป็นผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนที่อาศัยอยู่มากกว่า มีโอกาสได้รู้จักกับบุคคลประเภทต่าง ๆ ตามลักษณะของกิจกรรมที่เข้าร่วม ทำให้ได้รับรู้ข่าวสารในคานต่าง ๆ เช่น การประกอบอาชีพ ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นอื่น การคมนาคม ได้ดีกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน หรือเข้าร่วมน้อยกว่า

สำหรับความต้องการย้ายถิ่นของผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมเท่าๆกัน เมื่อเปรียบเทียบผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครกับเขตเทศบาลอื่น ยังพบว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลอื่น

จากผลการศึกษาที่กล่าวมานี้ สรุปได้ว่าไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้ แต่จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการย้ายถิ่นกับ จำนวนกิจกรรมทางสังคมที่เข้าร่วมด้วยไคสแควร์แล้ว กลับพบว่าในกรุงเทพมหานคร ตัวแปรทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ( $P = 0.0376$ ) ขณะที่ในเขตเทศบาลอื่น ตัวแปรดังกล่าวจะมีความสัมพันธ์กันเพียงระดับปานกลางเท่านั้น ( $P = 0.2161$ )



เมื่อพิจารณาตามเพศแล้วพบว่า กลุ่มผู้หญิงในกรุงเทพมหานครที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ต้องการย้ายดินนอยที่สุดคือร้อยละ 19.6 ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม 1 กิจกรรม เข้าร่วม 2 กิจกรรม และตั้งแต่ 3 กิจกรรมขึ้นไป มีสัดส่วนของผู้ต้องการย้ายดินจะเพิ่มขึ้นตามลำดับ เช่นเดียวกับที่พบในกลุ่มผู้ชาย คือผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมและเข้าร่วมเพียง 1 กิจกรรม ต้องการย้ายดินนอยที่สุด (ร้อยละ 28.3 และ 26.5 ตามลำดับ) และผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรม 2 กิจกรรม และตั้งแต่ 3 กิจกรรมขึ้นไป สัดส่วนของผู้ต้องการย้ายดินจะเพิ่มขึ้นตามลำดับ สำหรับความต้องการย้ายดินของผู้ชายและผู้หญิงที่เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมในชุมชนที่อาศัยอยู่เท่ากัน พบว่าในกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมและเข้าร่วมเพียง 1 กิจกรรม ผู้ชายต้องการย้ายดินมากกว่าผู้หญิง ขณะที่ในกลุ่มของผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรม 2 กิจกรรม และตั้งแต่ 3 กิจกรรมขึ้นไป ผู้หญิงต้องการย้ายดินมากกว่าผู้ชาย

สำหรับในเขตเทศบาลอื่นนั้นพบว่า ความต้องการย้ายดินของกลุ่มผู้หญิงจะมีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มผู้ชายที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร คือผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมและเข้าร่วมเพียง 1 กิจกรรม ต้องการที่จะย้ายดินนอยที่สุดประมาณร้อยละ 17 และผู้ที่เข้าร่วม 2 กิจกรรม และตั้งแต่ 3 กิจกรรมขึ้นไป สัดส่วนของผู้ต้องการย้ายดินจะเพิ่มขึ้นตามลำดับ ขณะที่ในกลุ่มของผู้ชายผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม 2 กิจกรรม และตั้งแต่ 3 กิจกรรมขึ้นไป กลับต้องการย้ายดินนอยกว่าผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม และเข้าร่วมเพียง 1 กิจกรรม (ร้อยละ 17.1 และ 22.2 เปรียบเทียบกับร้อยละ 24.0 และ 29.7 ตามลำดับ) เมื่อเปรียบเทียบความต้องการย้ายดินระหว่างผู้ชายและผู้หญิงที่เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมเท่า ๆ กัน ปรากฏว่ามีลักษณะเช่นเดียวกับที่พบในกรุงเทพมหานคร คือผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมและเข้าร่วมเพียง 1 กิจกรรม ผู้ชายต้องการย้ายดินมากกว่าผู้หญิง ส่วนผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรม 2 กิจกรรม และตั้งแต่ 3 กิจกรรมขึ้นไป ผู้หญิงกลับต้องการย้ายดินมากกว่าผู้ชาย

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการย้ายดินระหว่างผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และเขตเทศบาลอื่น จะเห็นว่าในกลุ่มผู้ชายที่เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมเท่ากัน ส่วนใหญ่แล้ว ผู้ที่อาศัยในกรุงเทพมหานคร ต้องการย้ายดินมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลอื่น

นอกจากผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมเพียง 1 กิจกรรม ที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลอื่นต้องการย้ายถิ่นมากกว่าอยู่อาศัยในกรุงเทพมหานครเพียงเล็กน้อย คือร้อยละ 28.7 เปรียบเทียบกับร้อยละ 26.5 ส่วนในกลุ่มผู้หญิงก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมตั้งแต่ 3 กิจกรรมขึ้นไป ที่อยู่อาศัยในสองเขตนี้มีสัดส่วนของผู้ต้องการย้ายถิ่นเท่ากัน คือร้อยละ 50.0

จากผลการศึกษาความต้องการย้ายถิ่นกับจำนวนกิจกรรมทางสังคมที่เข้าร่วม โดยแยกศึกษาตามเพศดังที่กล่าวมานี้ สำหรับในกรุงเทพมหานครสรุปได้ว่า ผลการศึกษาทั้งในกลุ่มผู้ชายและผู้หญิงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน แต่เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการย้ายถิ่นกับจำนวนกิจกรรมทางสังคมที่เข้าร่วมด้วยไคสแควร์แล้ว ปรากฏว่าในกลุ่มผู้หญิง ตัวแปรทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ( $P = 0.0529$ ) ขณะที่ในกลุ่มผู้ชายจะมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ( $P = 0.5461$ ) ส่วนในเขตเทศบาลอื่นนั้น ผลของการศึกษาในกลุ่มผู้ชายปรากฏว่าเป็นไปตามสมมติฐาน ขณะที่ในกลุ่มผู้หญิงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าวพบว่า ในกลุ่มผู้ชายจะมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ( $P = 0.3413$ ) แต่ในกลุ่มผู้หญิงกลับมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ( $P = 0.0111$ )

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 29 อัตราส่วนร้อยละของผู้ต้องการย้ายถิ่น จำแนกตามจำนวนกิจกรรมทางสังคมที่เข้าร่วม เพศ และเขตที่อยู่

จำนวนกิจกรรม	กรุงเทพมหานคร			เขตเทศบาลอื่น		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
ไม่เข้าร่วมกิจกรรม	28.3 (46)	19.6 (46)	23.9 (92)	24.0 (96)	17.3 (87)	20.9(177)
เข้าร่วม 1 กิจกรรม	26.5(117)	23.9(134)	25.1(251)	28.7(129)	17.8(135)	23.1(264)
เข้าร่วม 2 กิจกรรม	33.3 (69)	38.0 (50)	35.3(119)	17.1 (70)	25.0 (44)	20.2(114)
เข้าร่วมตั้งแต่ 3 กิจกรรมขึ้นไป	41.2 (17)	50.0 (10)	44.7 (27)	22.2 (18)	50.0 (18)	36.1 (36)
รวม	29.7(249)	27.1(240)	28.4(489)	24.3(313)	20.9(278)	22.7(591)
$\chi^2$	2.1288	7.6892	8.4502	3.3460	11.1184	4.4577
df	3	3	3	3	3	3
p	0.5461	0.0529	0.0376	0.3413	0.0111	0.2161

หมายเหตุ : ตัวเลขในเครื่องหมายวงเล็บ คือจำนวนที่เป็นฐานในการคำนวณอัตราส่วนร้อยละ

